

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	24 Ionawr 2023
Pwnc / Testun:	Datblygiad blaenoriaethau strategol y cyngor 2023-28
Deilydd(ion) Portffolio:	Y Cynghorydd Robin Williams
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Carys Edwards
Awdur yr Adroddiad:	Gethin Morgan
Tel:	01248 752111
E-bost:	GethinMorgan@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau
1.1 Mae'r adroddiad cysylltiedig yn benllanw ymarfer ymgysylltu ac ymgynghori gyda staff, preswylwyr, partneriaid a rhanddeiliaid. Mae wedi bod yn digwydd ers dechrau blwyddyn galendr 2022 pan gynhaliodd y cyngor ei ymarfer ymgysylltu cychwynnol. Daeth i ben gyda chyfnod o 8 wythnos o ymgynghori a ddaeth i ben ar y 14eg o Dachwedd, 2022. 1.2 Ei nod oedd casglu dealltwriaeth o'r hyn yr oedd trigolion Ynys Môn yn gobeithio'i weld y Cyngor yn canolbwyntio arno yn ystod Cynllun y Cyngor ar gyfer y cyfnod o 5 mlynedd sydd i ddod. 1.3 Roedd canlyniad y gwaith ymgysylltu a datblygu cynharach yn nodi chwe blaenoriaeth strategol yr ymgynghorwyd arnynt am gyfnod o 8 wythnos. Cyflwynir y blaenoriaethau strategol hyn yn Atodiad A. 1.4 Roedd canfyddiadau'r ymgysylltu a'r ymgynghoriad ar y chwe blaenoriaeth strategol a grybwyllwyd uchod yn galonogol. Mae data'n ein hysbysu bod y Cyngor wedi derbyn dros 2,500 o ymatebion ar gyfer pob math o weithgaredd trwy gydol y flwyddyn. Mae'r Adroddiad Ymgysylltu ac Ymgynghori – Cynllun y Cyngor 2023-28 sy'n amlinellu'r canfyddiadau hyn yn cael eu cyflwyno yn Atodiad B. 1.5 Argymhellir bod y Pwyllgor yn: 1.5.1 Cytuno bod y broses ymgysylltu ac ymgynghori wedi'i chynnal mor gynhwysfawr â phosibl yn ystod 2022 1.5.2 Cytuno bod swyddogion mewn cydweithrediad â'r Pwyllgor Gwaith yn datblygu Cynllun y Cyngor drafft ymhellach yn dilyn y broses ymgynghori yn barod i'w fabwysiadu yn ystod gwanwyn 2023

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?
Amherthnasol

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?
Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?
Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?
Ydi

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r papur yn amlinellu'r ymateb i broses ymgynghori'r Cyngor ar ddatblygu Amcanion Strategol y Cyngor ar gyfer y 5 mlynedd i ddod.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Mae Cynllun drafft y Cyngor ar gyfer 2023 – 28 yn cydnabod 6 blaenoriaeth strategol y bydd y Cyngor am eu cyflawni yn ystod y pum mlynedd nesaf. Mae 57 o ffrydiau gwaith cysylltiedig wedi cael eu cydnabod er mwyn galluogi'r Cyngor i gyflawni'r blaenoriaethau hyn. Cydnabyddir bod nifer o'r ffrydiau gwaith hynny yn rhai ataliol eu natur rhag – a. Sicrhau bod gan bawb yr hawl i alw rhywle'n gartref b. Blaenoriaethu'r agenda digarboneiddio ar draws y Cyngor
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.	Gwahoddwyd sefydliadau partneriaethol yn ogystal â chynghorau tref a chymuned lleol i ymateb i'r ymgynghoriad
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Gofynnwyd i holl ddinasyddion Ynys Môn, busnesau a sefydliadau partneriaethol i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad a derbyniwyd dros 2,500 o ymatebion ynglŷn â'r gwaith ymgysylltu ac ymgynghori.
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Oherwydd cymhlethdod a chynnwys amrywiol Cynllun drafft y Cyngor 2023 - 28, argymhellir a chynghori bod y gwahanol ffrydiau gwaith a phrosiectau cysylltiedig sy'n gysylltiedig â'r Cynllun drafft, yn cynnal Asesiadau Effaith Cydraddoldeb unigol ar wahân er mwyn asesu effeithiau'r gwaith cysylltiedig. 6.2 Cynigir bod yr asesiadau hyn yn cael eu cyflwyno i'r naill ai, neu gyfuniad o'r – • Tîm Arweinyddol • Byrddau rhaglenni corfforaethol • Pwyllgorau Craffu / Gwaith

		(yn ddibynnol ar gynnwys) cyn dilyniant y gwaith cysylltedig.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Fel yr uchod
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Fel yr uchod

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Ystyriwyd y mater hwn gan yr Tîm Arweinyddiaeth ac adlewyrchir eu sylwadau yn yr adroddiad
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Sylwadau wedi ymgyffori yn yr adroddiad
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Sylwadau wedi ymgyffori yn yr adroddiad
4	Adnoddau Dynol (AD)	Sylwadau wedi ymgyffori yn yr adroddiad
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	
7	Caffael	
8	Sgriwtini	Ystyriwyd y mater hwn gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y 19/1. Bydd cadeirydd y pwyllgor yn adrodd yn ôl yn y cyfarfod hwn.
9	Aelodau Lleol	

F - Atodiadau:
A. Holiadur Ymgynghoriad - Ein Dyfodol
B. Adroddiad Ymgysylltu ac Ymgynghori – Cynllun y Cyngor 2023-28
C. Fforddiadwyedd Cynllun y Cyngor 2023-28 ('Lefel Uchel')

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):
- Cynllun y Cyngor 2017-22 - Cynllun Trosiannol 22-23

Dychwelwch erbyn

14^{eg} Tachwedd 2022

**CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

Ein Dyfodol

Mae gwariant cyhoeddus dan bwysau wrth i gostau gynyddu. Wrth i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru gyhoeddi sut y byddant yn mynd i'r afael â'r costau cynyddol, bydd llywodraeth leol yn wynebu penderfyniadau anodd.

Er bod y cyfanswm o bres sydd gan y Cyngor i wario yn gostwng, mewn cymhariaeth mae pobl leol yn disgwyl mwy. Mae pobl eisiau gweld yr economi leol yn ffynnu, cyfleoedd gwaith sy'n talu'n dda, mynediad hawdd i wasanaethau lleol a'u hardal leol yn cael ei chadw'n lân ac yn daclus.

Bydd rhaid i'r Cyngor ffocysu. Mae angen gwneud penderfyniadau gofalus iawn ar beth sydd yn mynd i wneud gwahaniaeth i fywydau pobl yn y dyfodol, a chanolbwyntio ar eu gwneud yn dda.

Dyma pam ein bod ni'n awyddus i glywed eich barn chi. A fydddech cystal â chymryd ychydig o amser i lenwi'r holiadur hwn?

Gallwch wneud hynny ar-lein www.ynysmon.llyw.cymru/eindyfodol neu ddychwelyd yr holiadur hwn i'ch llyfrgell, ganolfan hamdden leol, Oriel Môn neu i un o swyddfeydd y Cyngor.

Cewch hefyd bostio'r holiadur i: Ein Dyfodol, Gethin Morgan,
Gwasanaeth Trawsnewid, Cyngor Sir Ynys Môn, Llangefni, LL77 7TW.

This document is also available in English by visiting www.anglesey.gov.wales/ourfuture or by visiting your nearest library, leisure centre or council offices.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg trwy ymweld â www.ynysmon.llyw.cymru/eindyfodol neu trwy ymweld a'ch llyfrgell, canolfan hamdden neu swyddfeydd y cyngor agosaf

Rhan 1 – Cyllid y Cyngor

Mae'r sefyllfa economaidd bresennol gyda chwyddiant yn codi yn rhoi pwysau sylweddol ar gyllideb y Cyngor wrth iddo orfod ariannu –

- dyfarniadau cyflog uwch
- costau ynni cynyddol a
- costau cynyddol gwasanaethau a contractir yn allanol mewn ymateb i'r costau cynyddol a wynebwr gan ein contractwyr.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn wynebu galw cynyddol am wasanaethau i gefnogi'r rhai mwyaf bregus yn ystod yr argyfwng costau byw, gan gynnwys atal Digartrefedd, gofal cymdeithasol oedolion a gofal cymdeithasol plant.

Amcangyfrifir efallai y bydd angen i'r Cyngor gynyddu ei gyllideb refeniw o £15 miliwn i £20 miliwn (9% i 13%) yn 2023/24 a £6 miliwn i £10 miliwn (4% i 6%) yn 2024/25.

Cyn y cynnydd mewn chwyddiant, nododd Llywodraeth Cymru y byddai grant cynnal refeniw'r Cyngor (sy'n ariannu tua 75% o gyllideb y Cyngor bob blwyddyn) yn codi 3.6% yn 2023/24 a 2.5% yn 2024/25.

Yn amlwg, ni fydd hynny'n darparu digon o incwm ychwanegol i dalu'r costau cynyddol a bydd yn rhaid i'r Cyngor ystyried sut y bydd yn gosod cyllideb gytbwys dros y blynyddoedd i ddod.

Er mwyn cynorthwyo'r Cyngor i benderfynu ar ei strategaeth gyllidebol a'i flaenoriaethau ar gyfer y dyfodol, hoffai geisio eich barn ar y canlynol:-

1) Er mwyn cydbwysu'r gyllideb, pa rai o'r strategaethau canlynol fydddech chi'n eu cefnogi?

- a. Cynnal y lefelau presennol o wasanaeth, a ariennir gan gynnydd yn y Dreth y Cyngor ar lefel uwch na chwyddiant.
- b. Toriadau yng ngwasanaethau'r Cyngor i gadw unrhyw gynnydd yn y Dreth Gyngor yn sylweddol is na chwyddiant.
- c. Cymysgedd o gynnydd yn y Dreth Gyngor ar neu ychydig yn is na chwyddiant, gyda rhai toriadau i wasanaethau'r Cyngor.

- 2) Os yw'r Cyngor yn newid y modd y darperir gwasanaethau, nodwch pa wasanaethau yr hoffech weld buddsoddiad pellach ynddynt, yr hoffech eu cynnal ar eu lefelau presennol a pha rai y byddech yn fodlon i'w gweld yn cael eu lleihau:-

Gwasanaeth	Buddsoddi Mwy	Cynnal y Gwasanaeth Presennol	Lleihau Gwasanaeth
Ysgolion			
Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion			
Gwasanaethau Cymdeithasol Plant			
Cynnal a Chadw Priffyrdd			
Goleuadau Stryd			
Casglu Gwastraff			
Glanhau Strydoedd			
Canolfannau Hamdden			
Llyfrgelloedd, Amgueddfeydd ac Archifau			
Twristiaeth gan gynnwys Morwrol			
Cynllunio			
Safonau Masnach			
Iechyd yr Amgylchedd ac Iechyd y Cyhoedd			
Atal Digartrefedd			
Datblygiad Economaidd			
Trafnidiaeth Gyhoeddus			
Lleihau Ôl Troed Carbon y Cyngor			

- 3) Mae'r Cyngor hefyd yn gwneud buddsoddiad cyfalaf i gynnal a gwella ei asedau presennol (adeiladau, cerbydau, ffyrdd), ac i ddarparu asedau newydd.**

Mae'r gyllideb gyfalaf yn gyfyngedig ac yn cael ei hariannu drwy fenthyciadau a chyllid grant gan Lywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU ac eraill.

Mae angen ad-dalu'r cynnydd mewn benthyca gyda llog ac mae'n rhaid ariannu hyn o'r gyllideb refeniw.

Ydych chi'n cefnogi:-

- a. Cynnydd mewn gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan fwy o fenthycia sy'n arwain at drethi cyngor uwch
- b. Lleihau benthyca er mwyn lleihau'r costau refeniw blynyddol hyd yn oed os yw hyn yn arwain at ostyngiad yn y buddsoddiad mewn asedau presennol a dim asedau newydd yn cael eu darparu
- c. Cynnal y gwariant cyfalaf ar ei lefel bresennol gyda swm cyfyngedig o fenthycia fforddiadwy.

4) Ar gyfer pob un o'r canlynol a ydych yn dymuno gweld mwy o fuddsoddiad cyfalaf, llai o fuddsoddiad cyfalaf neu gynnal y buddsoddiad presennol?

Ased	Buddsoddi Mwy	Cynnal y Gwasanaeth Presennol	Lleihau Gwasanaeth
Adeiladu Ysgolion Newydd			
Gwella ac uwchraddio adeiladau presennol gan gynnwys ysgolion, cartrefi gofal preswyl a chyfleusterau gofal dydd			
Cynnal a Chadw a Gwelliannau Ffyrdd			
Lleihau ôl troed carbon y Cyngor drwy fuddsoddi mewn ynni gwyrdd a cherbydau trydan			
Gwella ac Uwchraddio Canolfannau Hamdden			
Gwella cyfleusterau hamdden a thwristiaeth eraill			
Gwella ac uwchraddio cyfleusterau cyhoeddus			
Buddsoddi mewn Pwyntiau Gwefru ar gyfer cerbydau trydan			
Gwella systemau TG y Cyngor i alluogi mwy o wasanaethau ar-lein			
Buddsoddi mewn mwy o gaeau chwaraeon 4G			
Gwella amddiffynfeydd rhag llifogydd			
Adeiladu mwy o Unedau Diwydiannol a Busnes			
Adeiladu Tai Cymdeithasol			
Adeiladu tai i bobl eu rhentu neu eu prynu am bris y farchnad			

RHAN 2: Ein Dyfodol

Fel a noder yn flaenorol, mae heriau i'w gweld ymhobman. Mae'r pwrs cyhoeddus dan bwysau unwaith eto.

Er eich bod wedi nodi'r hyn y dylai'r Cyngor wario ei arian arno yn eich barn chi, a yw'r rhain yn cyd-fynd â'r hyn y credwch y dylai blaenoriaethau'r Cyngor fod?

Dywedwch wrthym.

1. Yn dilyn ein cyswllt â chi ar ddechrau 2022, rydym wedi nodi chwe maes gwaith allweddol isod wedi'u nodi fel ein blaenoriaethau strategol hyd at ddiwedd 2028:

Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Lles – darparu gwasanaeth i drigolion pan fo angen
Addysg – sicrhau bod y system yn addas ar gyfer y genhedlaeth hon a chenedlaethau'r dyfodol
Tai – sicrhau bod gan bawb rywle i'w alw'n gartref
Economi – hyrwyddo cyfleoedd i ddatblygu economi'r ynys
Yr Hinsawdd – blaenoriaethu'r agenda datgarboneiddio ledled y Cyngor
Cymraeg – cynyddu'r cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r iaith

I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r blaenoriaethau hyn?

Cytuno'n Gryf

Cytuno

Ddim yn cytuno nac Anghytuno

Anghytuno

Anghytuno'n Gryf

2. Rhestrir isod y meysydd y bwriedir eu datblygu o dan bob un o'r themâu allweddol -

Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Llesiant
1. Cryfhau'r ddarpariaeth Cyfleoedd Dydd ar gyfer Oedolion sydd ag Anableddau Dysgu trwy wella ac annog mynediad i adnoddau cymunedol
2. Gweithio gyda phartneriaid a chymunedau i leihau'r effeithiau a brofir gan bobl mewn tlodi a defnyddio mesurau lliniaru Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru mewn ymateb i gostau byw cynyddol
3. Cydweithio trwy wasanaethau yn y gymuned a phartneriaid i sicrhau fod y rhaglen ymyrraeth gynnar ac ataliol yn gwella ansawdd bywyd
4. Sicrhau fod Hybiau Cymunedol yn hygyrch a'u bod yn darparu gwasanaethau ystyrlon er mwyn caniatáu annibyniaeth, lleihau unigrwydd a gwella iechyd a llesiant pobl
5. Gweithio gyda chymunedau, partneriaid a sefydliadau trydydd sector i wella cyfleoedd cymdeithasol a phontio'r cenedlaethau lle bo hynny'n briodol
6. Buddsoddi mewn cyfleusterau Hamdden er mwyn gwella mwynhad, presenoldeb a lefelau cyfranogi
7. Adolygu a moderneiddio'r ddarpariaeth Byw â Chymorth ar gyfer Oedolion ag Anableddau Dysgu
8. Parhau i weithio gyda phreswylwyr a chymunedau trwy'r rhaglen Cynllunio Lle i gefnogi a gwella cadernid cymunedol
9. Adolygu a moderneiddio darpariaethau Gwasanaeth Ieuencid y Cyngor a gweithio gyda phartneriaid i wneud y gwasanaeth yn addas ar gyfer y dyfodol
10. Darparu cyfleoedd i blant sy'n derbyn gofal nodi beth sy'n bwysig iddynt er mwyn iddynt ddylanwadu ar eu gofal eu hunain

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Addysg
1. Sicrhau'r canlyniadau gorau posib ar gyfer dysgwyr trwy fuddsoddi a thrwy roi'r Cwricwlwm i Gymru ar waith
2. Mabwysiadu a gwireddu strategaeth newydd ar gyfer Moderneiddio Dysgu a Gwella'r Iaith Gymraeg
3. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i reoli eu hiechyd meddwl, gwella eu llesiant a'u sgiliau digidol
4. Parhau i gynnig cymorth ac arweiniad i Ieuencid Môn mewn ffordd gynhwysol ac arloesol
5. Rhoi rhaglen cymunedau dysgu cynaliadwy ddiwygiedig ar waith fel bod amgylcheddau dysgu yn addas i bwrpas ac yn gweithio tuag at statws carbon niwtral
6. Gweithio gyda'n partneriaid i ddarparu cyfleoedd hyfforddi a dysgu ôl-16
7. Cynorthwyo plant a'u teuluoedd i gael mynediad at weithgareddau addysgol a gweithgareddau yn y gymuned tu allan i oriau ysgol traddodiadol
8. Sicrhau a hyrwyddo cyfleoedd hyfforddi a phrentisiaethau ar gyfer pobl ifanc trwy waith
9. Gwella cyfranogiad y cyhoedd er mwyn galluogi trigolion (yn enwedig plant a phobl ifanc) i chwarae rhan ym mhrosesau gwneud penderfyniadau'r Cyngor

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Tai
1. Cydweithio gyda phartneriaid allweddol i gynnal ansawdd ac ystod yr opsiynau llety sydd ar gael yn y sector gofal
2. Datblygu cyfleuster Gofal Ychwanegol ym mherchnogaeth y Cyngor ym Mhorthaethwy
3. Datblygu mwy o Gartrefi Clyd
4. Cynyddu gwasanaeth seibiant a Gofal Dydd ar gyfer plant ag anableddau
5. Adnabod anghenion tai yr ynys
6. Adeiladu cartrefi newydd effeithlon o ran ynni sydd â pherfformiad ynni gradd 'A' er mwyn cwrdd â'r angen cydnabyddedig am dai
7. Lleihau'r gofyn am unedau llety argyfwng trwy gyrchu cartrefi parhaol ar gyfer unigolion sy'n byw mewn llety o'r fath ar hyn o bryd
8. Cynyddu premiwm y Dreth Gyngor ar ail gartrefi a defnyddio'r arian a godir i roi cymorth ariannol i brynwyr tro cyntaf sy'n methu fforddio prynu cartref ar y farchnad agored
9. Parhau i ddod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd ledled yr Ynys
10. Gweithio mewn partneriaeth i helpu i gefnogi unrhyw ffoaduriaid sy'n dod i fyw ar yr Ynys

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Economi
1. Archwilio cyfleoedd i adeiladu unedau busnes newydd ledled yr Ynys er mwyn caniatáu i fusnesau newydd a busnesau sy'n bodoli eisoes dyfu
2. Gweithio gyda pherchnogion tir i ailddatblygu safleoedd diwydiannol diangen
3. Sicrhau'r cyfleoedd gorau i gwmnïau lleol elwa ar gontractau a chyfleoedd sector cyhoeddus
4. Cydweithio i Wireddu Cynllun Adfywio Economaidd Gogledd Môn
5. Cydweithio gyda rhanddeiliaid a phartneriaid allweddol i gryfhau rôl Caergybi a'r Porthladd fel 'Porth' rhyngwladol allweddol
6. Parhau i weithio mewn partneriaeth trwy Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i greu cyfleoedd lleol a rhanbarthol newydd
7. Manteisio ar gyfleoedd cyllido allanol i sicrhau fod anghenion economaidd yr Ynys yn cael sylw
8. Cydweithio gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, a rhanddeiliaid allweddol eraill, i ddylanwadu ar ddatblygiadau newydd posib a chyfleoedd buddsoddi
9. Cefnogi a hwyluso datblygiadau ynni carbon isel posib, gan gynnwys gwynt, llanw, solar, hydrogen a niwclear, yn ogystal ag isadeiledd grid cysylltiedig ar yr amod nad yw uwchben y ddaear
10. Dylanwadu ar ddatblygiadau ynni mawr i wneud y gorau o fuddiannau lleol a hirdymor, a lleihau'r effeithiau posib
11. Rhoi Cynlluniau Rheoli Cyrchfan ac AHNE (Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol) newydd ar waith
12. Cefnogi a chroesawu ymweliadau gan longau mordaith i Ynys Môn a Gogledd Cymru
13. Buddsoddi mewn isadeiledd craidd i ddarparu profiadau diogel a chynaliadwy er mwyn i drigolion ac ymwelwyr fwynhau arfordir a chefn gwlad yr Ynys

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Hinsawdd
1. Mabwysiadu Cynllun Datblygu Lleol newydd
2. Gwireddu ystod o fentrau i wella bioamrywiaeth, yn cynnwys cynlluniau plannu coed
3. Parhau i wella ansawdd a lleihau ôl-troed carbon stoc dai ac adeiladau'r Cyngor
4. Parhau i leihau risg llifogydd mewn ardaloedd sy'n achosi pryder
5. Parhau i wireddu adferiad gwyrdd, cynaliadwy a gwella bywiogrwydd a hyfywedd Canol Trefi
6. Gweithio tuag at gyfradd ailgylchu domestig o 70%
7. Cydweithio i ddatblygu a chyflenwi trafndiaeth gynaliadwy amgen

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Cymraeg
1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg ar yr Ynys
2. Creu cysylltiadau iaith cadarnhaol drwy sicrhau bod plant, pobl ifanc a theuluoedd yn gwerthfawrogi gwerth y Gymraeg
3. Prif Ffrydio'r Gymraeg a sicrhau ei statws yn y gweithle
4. Hyrwyddo'r Gymraeg fel iaith fyw yn ein cymunedau
5. Cefnogi cymunedau'r Ynys sy'n gadarnleoedd i'r Gymraeg i ffynnu'n economaidd drwy'r rhaglen Arfor

A ydych yn cytuno â'r meysydd i'w datblygu? (Rhowch gylch)

Pob un

Gan amlaf

Ychydig

Dim

Oes rhywbeth ar goll? Beth arall sy'n gwneud / a fyddai'n gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i ansawdd eich bywyd yma ar Ynys Môn? (parhewch ar y dudalen nesaf)

Ein Hamcanion Llesiant presennol yw –

- 1) Amcan 1 - sicrhau bod pobl Ynys Môn yn gallu ffynnu a chyflawni eu potensial tymor hir
- 2) Amcan 2 - cefnogi oedolion a theuluoedd bregus a'u cadw'n ddiogel, yn iach ac mor annibynnol â phosibl
- 3) Amcan 3 - gweithio mewn partneriaeth â'n cymunedau i'w galluogi i ymdopi'n effeithiol â newid a datblygiadau tra'n gwarchod ein hamgylchedd naturiol

Mae'r Cyngor yn credu eu bod yn cael eu cefnogi'n gryf gan ein chwe blaenoriaeth strategol a nodwyd yn gynharach yn yr arolwg.

**A ydych yn cytuno bod yr amcanion llesiant yn parhau i fod yn gyfredol?
(Rhowch gylch)**

Yndw

Nac ydw

Os nac ydw, pam?

Hoffem gael eich barn ar effaith y cynigion hyn ar y Gymraeg, yn enwedig ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Beth fyddai'r effeithiau yn eich barn chi?

Sut y gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu leihau effeithiau negyddol?

Esboniwch hefyd sut, yn eich barn chi, y gallai'r cynnig gael ei lunio neu ei newid er mwyn sicrhau effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac er mwn sicrhau na fydd effeithiau andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Dywedwch wrthym a ydych yn cwblhau'r holiadur hwn:

Ar ran eich hun

Ar ran eich teulu

Fel aelod o Grŵp Cymunedol

Fel aelod o Gyngor Tref a Chymuned
neu fel Cynghorydd Sir

Ar ran mudiad / sefydliad

Diolch i chi am eich ymatebion.

Bydd y canlyniadau'n cael eu dadansoddi a'u hystyried gan y –

- Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a
- Cyfarfodydd y Pwyllgor Gwaith

ym mis Ionawr ac wedi hynny i'r Cyngor Sir Ynys Môn.

Os hoffech cael gwybod am ymgynghoriadau yn y dyfodol gan Gyngor Sir Ynys Môn, nodwch eich e-bost yn y blwch isod:

--

Bydd gwybodaeth ar sut i ddad-danysgrifio ar gael ar waelod yr e-byst ymgynghori. Ni fydd eich cyfeiriad e-bost yn cael ei ddefnyddio at unrhyw ddibenion eraill heblaw am yr hyn a nodwyd uchod. Am ragor o wybodaeth ymwelwch â www.ynysmon.llyw.cymru/eindyfodol i weld ein hysbysiad preifatrwydd.

Rydym yn fodlon darparu'r holiadur hon mewn fformatau amgen ar gais. Am fwy o fanylion ymwelwch â www.ynysmon.llyw.cymru/eindyfodol

MAE'R FFURFLEN HON YN DDEWISOL

(Blaenoriaethau Ynys Môn - Eich Barn)

Ffurflen Monitro Cydraddoldeb

Byddem yn gwerthfawrogi eich cydweithrediad drwy ddarparu, yn hollol wirfoddol, y wybodaeth y gofynnir amdani isod, er mwyn sicrhau bod ein gwaith ymgysylltu yn gynhwysol ac yn cael ei gyflwyno mewn ffordd sy'n deg i bawb ac yn ddiragfarn. **Mae'r wybodaeth yn gyfrinachol ac yn ddi-enw**, a bydd yn cael ei defnyddio dim ond at ddibenion monitro ystadegol.

Oedran:

Nodwch eich oedran trwy roi tic yn y blwch priodol:	0 – 15 oed	☐	16 – 24 oed	☐	25 – 34 oed	☐
	35 – 44 oed	☐	45 – 54 oed	☐	55 – 64 oed	☐
	65 – 74 oed	☐	75 neu hŷn	☐		

Rhyw: Gwryw ☐ Arall ☐
Benyw ☐ Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Grŵp Ethnig:	Beth yw eich grŵp ethnig? Dewiswch un opsiwn sy'n disgrifio orau eich grŵp neu gefndir ethnig.					
	Gwyn	☐	Du - Caribïaidd	☐	Unrhyw ethnigrwydd arall	☐
	Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig	☐	Du - Affricanaidd	☐		
			Du – Unrhyw gefndir arall	☐		
	Cymysg – Gwyn / Du Caribïaidd	☐	Asiaidd - Indiaidd	☐		
			Asiaidd - Bangladeshaidd	☐		
	Cymysg – Gwyn Caribïaidd	☐	Asiaidd - Pacistanaidd	☐		
	Gwyn / Du Affricanaidd	☐	Asiaidd a Tsieiniaidd	☐		
	Cymysg – unrhyw gefndir arall	☐	Asiaidd - arall	☐		

Cyfeiriadedd Rhywiol:	Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio orau sut rydych chi'n ystyried eich hun?		
	Heterorywiol/Strêt	☐	Deurywiol ☐
	Dyn Hoyw	☐	Arall (nodwch os dymunwch) ☐
	Dynes Hoyw/Lesbiaidd	☐	Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Statws Priodasol:	
Ydych chi'n briod neu mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw?	Ydw ☐ Nac ydw ☐ Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Crefydd neu Gred:	Beth yw eich crefydd?
	Cristnogaeth (pob enwad) ☐ Dim crefydd ☐ Bwdaidd ☐ Mwslim ☐ Iddewig ☐ Arall (Nodwch) ☐ Hindŵ ☐ Sikh ☐ Anffyddiwr ☐ Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Anabledd:	Mae Adran 6(1) Deddf Cydraddoldeb 2010 yn datgan fod gan berson anabledd os:	
	(a) Oes gan y person hwnnw nam corfforol neu feddyliol, a	
	(b) Mae'r nam yn cael effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu'r person hwnnw i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd.	
	Gan ddefnyddio'r diffiniad hwn, ydych chi'n ystyried eich hun yn anabl?	Ydw ☐ Nac ydw ☐ Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Hunaniaeth Rhywedd:	Ydi	☐
A yw eich hunaniaeth rhywedd wedi newid o'r hyn a bennwyd adeg eich geni?	Nac ydi	☐
	Gwell gennyf beidio â dweud	☐

Cyfrifoldebau Gofalu:	Ydych chi'n gofalu am, neu'n helpu neu'n cynorthwyo aelodau o'r teulu, ffrindiau, cymdogion neu bobl eraill oherwydd naill ai:
• Anabledd/salwch corfforol neu feddyliol hirdymor; neu	Ydw ☐
• Problemau yn ymwneud â henaint	Nac ydw ☐
	Gwell gennyf beidio â dweud ☐

Trwy gyflwyno'r ffurflen hon, rydw i'n cydnabod ac yn rhoi caniatâd penodol i'r data hwn, a ddarparwyd yn wirfoddol gennyf, gael ei ddefnyddio at ddibenion monitro ac adrodd cyfreithlon yr ymateb i'r holiadur hwn.

Adroddiad Ymgysylltu ac Ymgynghori: Cynllun y Cyngor 2023 - 2028

Rhagfyr 2022

Statws yr adroddiad - Swyddogol

Paratowyd gan:

Y Tîm Trawsnewid o fewn y Gwasanaeth AD a Thrawsnewid

1.0 - Cyflwyniad

- 1.1** Ffrwyth ymarfer ymgysylltu ac ymgynghori â staff, preswylwyr, partneriaid a rhanddeiliaid yw'r gwaith hwn. Bu'r gwaith yn mynd rhagddo ers dechrau 2022 pan gynhaliodd y Cyngor ei ymarfer ymgysylltu cychwynnol.

Ei nod oedd cael dealltwriaeth o'r hyn yr oedd preswylwyr Ynys Môn yn gobeithio y byddid yn canolbwyntio arno yn ystod Cynllun y Cyngor ar gyfer y cyfnod 5 mlynedd sydd i ddod.

- 1.2** Roedd y cyfnod ymgysylltu cychwynnol wedi para am 6 - 8 wythnos rhwng Chwefror a Mawrth 2022.

Roedd y canlyniadau a'r modd y datblygodd y broses yn amrywio:

- O safbwynt ymgysylltiad ar-lein - ymatebodd 368 o breswylwyr, gyda 58% o'r ymatebwyr hynny'n dod o'r grŵp oedran 45-74.
- Roedd Age Cymru mewn partneriaeth â Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor – wedi cynnal 11 grŵp ffocws ledled yr ynys, a arweiniodd at gael ymatebion gan 45 o bobl hŷn.
- Cafodd staff hefyd y cyfle i leisio eu barn – cafwyd ymatebion gan 217 ohonynt, ac
- O safbwynt pobl ifanc – ymatebodd 22 o gynghorau ysgol i'r ymarfer ymgysylltu, gan felly gynrychioli tua 3000 o blant o ysgolion cynradd ac uwchradd yn ddemocrataidd.

- 1.2** Yn dilyn yr ymgysylltiad cyhoeddus hwn, gofynnwyd i wasanaethau'r Cyngor nodi eu ffrydiau gwaith pwysicaf ar gyfer eu gwireddu dros y 5 mlynedd i ddod.

- 1.3** Yng ngolau'r ymarfer ymgysylltu cychwynnol, roedd y Cyngor wedi nodi chwe amcan strategol a fyddai'n cefnogi amcanion y Cyngor o ran lles ar gyfer y 5 mlynedd nesaf. Roedd y rhain yn cyd-fynd hefyd â'r cyfeiriad gwleidyddol a oedd yn deillio o ganlyniadau etholiad Mai 2022:

- Gofal Cymdeithasol – darparu gwasanaeth i breswylwyr pan fo angen
- Tai – sicrhau bod gan bawb yr hawl i alw rhywle'n gartref
- Addysg – sicrhau bod y system yn addas ar gyfer cenedlaethau presennol a rhai'r dyfodol
- Yr Economi - hybu cyfleoedd i ddatblygu economi'r Ynys
- Newid Hinsawdd – blaenoriaethu'r agenda ddatgarboneiddio ar draws y Cyngor
- Y Gymraeg – cynyddu cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r iaith

- 1.4** Datblygwyd ffrydiau gwaith cysylltiedig gan wasanaethau o dan bob amcan strategol a oedd yn ffurfio'r cynllun drafft cyntaf y byddid yn ei ystyried at ddibenion ymgynghori.

2.0 - Y Broses Ymgynghori

- 2.1** Fe aeth y Cyngor ati i ddylunio'r broses ymgynghori i geisio ennyn diddordeb ac ysgogi cymaint o ymatebion â phosibl. I'r perwyl hwnnw, lluniwyd deunydd a oedd yn amlygu'r materion dan sylw mewn modd hawdd ei ddarllen.
- 2.2** Yn gyntaf, ymgynghorwyd â staff ynghylch y chwe amcan strategol a'r ffrydiau gwaith cysylltiedig. Yng ngolau ymatebion aelodau staff, gwnaed gwelliannau a rhoddwyd rhagor o ystyriaeth i'w barnau cyn cynnal ymgynghoriad 'cyhoeddus'.
- 2.3** Fe gafodd yr amserlen wreiddiol ar gyfer yr ymgynghoriad ei hymestyn i 8 wythnos yn dilyn trafodaeth ac arweiniad gan Gynghorau Tref a Chymuned yn eu cyfarfod ar Fedi'r 8fed. Agorodd y cyfnod ymgynghori yn dilyn cyfnod o alaru o ganlyniad i farwolaeth Ei Mawrhydi, y Frenhines.

Cychwynnodd ar 20^{fed} Medi hyd at y 14^{eg} Tachwedd.

- 2.4** Roedd y Cyngor wedi gweithio i wneud yr ymgynghoriad mor hygyrch â phosibl. Gwelir tystiolaeth o hyn o safbwynt yr ymdrech ar y cyd i dargedu pob ward ar yr ynys mewn rhyw fodd neu'i gilydd.

Cafodd copïau caled o'r arolwg, fersiynau arferol a rhai 'hawdd i'w darllen', yn ogystal â phosteri a thaflenni gyda dolenni uniongyrchol i'r ymgynghoriad ar-lein, eu dosbarthu i -

- ganolfannau hamdden yr ynys
- llyfrgelloedd
- Oriel Môn
- Swyddfeydd y Cyngor

Fe'u dosbarthwyd hefyd i hybiau cymunedol lle cynhaliwyd sesiynau a fforymau ymgysylltu penodol wyneb yn wyneb. Roedd y sesiynau hyn yn cynnwys panel o swyddogion a oedd yn bresennol i gyfarfod y cyhoedd a thrafod y pwysau cysylltiedig â'r ffrydiau gwaith a oedd yn berthnasol i'r amcanion strategol.

Cynhaliwyd sesiynau wyneb yn wyneb yn:

- Neuadd y Dref, Llangefni
- Gwelfor, Caergybi
- Neuadd Llaingoch
- Yr Iorwerth Arms, Bryngwran
- Neuadd Llanfairpwll
- Canolfan Biwmares
- Caffi Mechell, Llanfechell

Defnyddiwyd y llyfrgell symudol i ddosbarthu copïau caled 'hawdd i'w darllen' o'r ymgynghoriad i'r rheiny nad oeddent yn gallu gadael eu cartrefi.

Targedwyd plant oedran ysgol (3-18) ac fe'u gwahoddwyd i gymryd rhan trwy'r cynghorau ysgol.

2.5 I gyd-fynd â'r uchod, a'r ymgynghoriad yn gyffredinol, gwnaed ymdrech ar y cyd i farchnata'r ymgynghoriad i sicrhau bod pobl yn ymwybodol ohono. Cyflawnodd y Cyngor hyn trwy:

- Bostiadau ar y cyfryngau cymdeithasol trwy Facebook, Twitter ac Instagram
- Negeseuon e-bost i ymgysylltu â'r cyhoedd trwy gronfa ddata Môn Actif
- Negeseuon e-bost i bartneriaid y Cyngor
- Hyrwyddo trwy Môn FM
- Datganiadau rheolaidd i'r wasg ar amryw adegau trwy gydol y cyfnod ymgynghori

2.6 Cafwyd yr ymatebion canlynol i'r gwaith ymgynghori hwn –

- Roedd 538 o aelodau staff wedi ymateb cyn yr ymgynghoriad
- O safbwynt ymatebion ar-lein – roedd 1620 wedi rhyngweithio â'r arolwg a 1098 wedi ymateb naill ai'n llawn neu'n rhannol
- Derbyniwyd 61% o'r ymatebion gan bobl o oedran gweithio
- Derbyniwyd 79 o ymatebion ar ffurf copïau caled
- O safbwynt pobl ifanc – roedd 27 o gynghorau ysgol wedi ymateb i'r ymgynghoriad yn ddemocrataidd, gan gynrychioli tua 3,500 - 4000 o blant o ysgolion cynradd ac uwchradd
- Roedd 91% o'r ymatebwyr wedi ymateb trwy gyfrwng y Saesneg, tra bo 9% wedi ymateb trwy gyfrwng y Gymraeg

2.7 Tra bo hon yn gyfradd ymateb gadarnhaol, sy'n darparu lefel hyder o 95% i'r Cyngor o safbwynt y canfyddiadau (+/- 3%), mae'n ddiddorol nodi, o'r 1620 a oedd wedi rhyngweithio â'r ymgynghoriad ar-lein, nid oedd 442 wedi mynd ymlaen i gymryd rhan ynddi. ***Cynigir bod hon yn wers a ddysgwyd. Mae angen mynd i'r afael â hyn at y dyfodol, o ran sut i wneud yr arolwg ymgynghori ar-lein mor syml a rhyngweithiol ag y bo modd, o'r sgrin gyntaf un ymlaen, er mwyn sicrhau nad yw pobl yn cael eu hatal rhag cymryd rhan mewn arolygon o'r fath.***

3.0 - Trosolwg o'r Ddemograffeg

- 3.1** Roedd y ddemograffeg o ran oedran (tabl llawn isod) yn dangos ystod dda o safbwynt oedran y bobl sydd wedi cymryd rhan yn yr ymgynghoriad.

Ystod Oedran	Nifer yr ymatebion (canran)
O dan 25 oed	1%
25 – 35 oed	5.96%
35 – 44 oed	12.1%
45 – 54 oed	16.01%
55 – 64 oed	26.44%
65 – 74 oed	27.56%
75 oed a throsodd	11.17%

- 3.2** Yn unol â chanlyniadau'r Cyfrifiad diweddar, mae'n galonogol nodi mai nifer y bobl rhwng 25 – 64 (oedran gweithio) a oedd wedi ymateb i'r cyfrifiad oedd 57.5%, tra bo 61% wedi ymateb i'r ymgynghoriad.
- 3.3** Roedd 14% o'r ymatebwyr a oedd wedi ymateb i'r ymgynghoriad wedi nodi eu bod yn anabl, tra bo 33% wedi nodi bod ganddynt gyfrifoldebau o ran gofalu. Mae'r ffigurau hyn yn galonogol i'r Cyngor Sir gan eu bod yn dangos ein bod wedi gallu cyrraedd amrywiaeth eang o dderbynyddion a derbyn ymatebion ganddynt.
- 3.4** Tra bo hyn yn gadarnhaol, cydnabyddir hefyd bod angen cymryd camau mwy pendant a bwriadol i dargedu pobl ifanc 16-24 oed mewn ymarferion ymgynghori at y dyfodol, gan fod cyfradd ymateb y grŵp oedran hwn yn llai na 1%. ***Unwaith eto, mae hon yn wers a ddysgwyd ac yn rhywbeth y bydd angen mynd i'r afael ag ef mewn ymarferion ymgysylltu ac ymgynghori at y dyfodol.***

4.0 – Canfyddiadau Cyffredinol

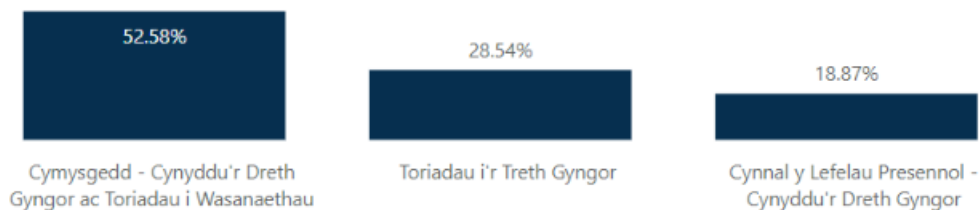
4.1 Fe gafodd yr arolwg ei strwythuro mewn 3 rhan benodol –

- Ein strategaeth ariannol a sut i'w strwythuro wrth fynd ymlaen
- Ein hamcanion llesiant a ph'un a ydynt yn dal i fod yn gyfredol
- Ein hamcanion strategol a ph'un a fethwyd unrhyw beth

4.2 O safbwynt ariannol, gofynnwyd i bobl pa strategaeth y byddent yn ei chefnogi er mwyn cydbwysu cyllideb y Cyngor. Roedd y canlyniadau ar gyfer hyn yn dangos bod pobl ar y cyfan, yn gyffredinol, yn cefnogi cyfuniad o strategaethau, h.y. rhywfaint o gynnydd o ran y dreth gyngor, gyda rhyw lefel o doriadau i rai gwasanaethau (gweler ffigur 1 isod).

Yr opsiwn mwyaf poblogaidd ond un y ceir tystiolaeth ohono trwy'r graff isod yw y byddai'n well gan ymatebwyr weld toriadau yn lefelau'r Dreth Gyngor.

Er mwyn cydbwysu'r gyllideb, pa rai o'r strategaethau canlynol fydddech chi'n eu cefnogi?

4.3 Ar y cyfan, roedd yr ymatebwyr eisiau **cynnal y gwariant refeniw presennol** o fewn pob maes ond tri. Y tri maes yr oedd yr ymatebwyr yn gyffredinol eisiau eu **lleihau** oedd:

- Goleuadau stryd
- Lleihau ôl troed carbon y Cyngor, a
- Twristiaeth (gan gynnwys agweddau morol)

4.4 Er eu bod at ei gilydd eisiau cynnal y gwariant refeniw presennol, roedd y meysydd yr oedd yr ymatebwyr eisiau buddsoddi mwy ynddynt wedyn yn cynnwys:

- Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion
- Gwasanaethau Cymdeithasol i Blant
- Datblygu Economaidd
- Ysgolion, a
- Digartrefedd

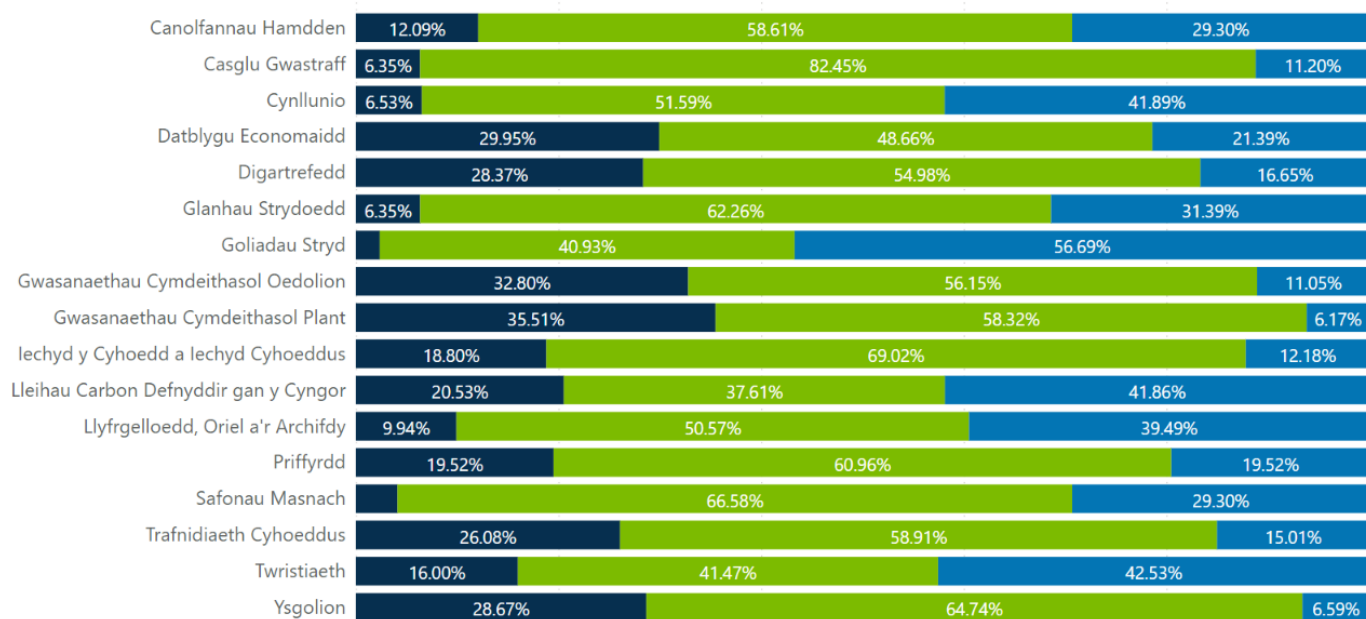
4.5 Ac roedd y meysydd lle bo angen lleihau gwariant refeniw yn cynnwys:

- Cynllunio, a
- Llyfrgelloedd, amgueddfeydd a'r archifau

Atodiad B

Newid Darpariaeth Gwasanaethau - gwariant refeniw

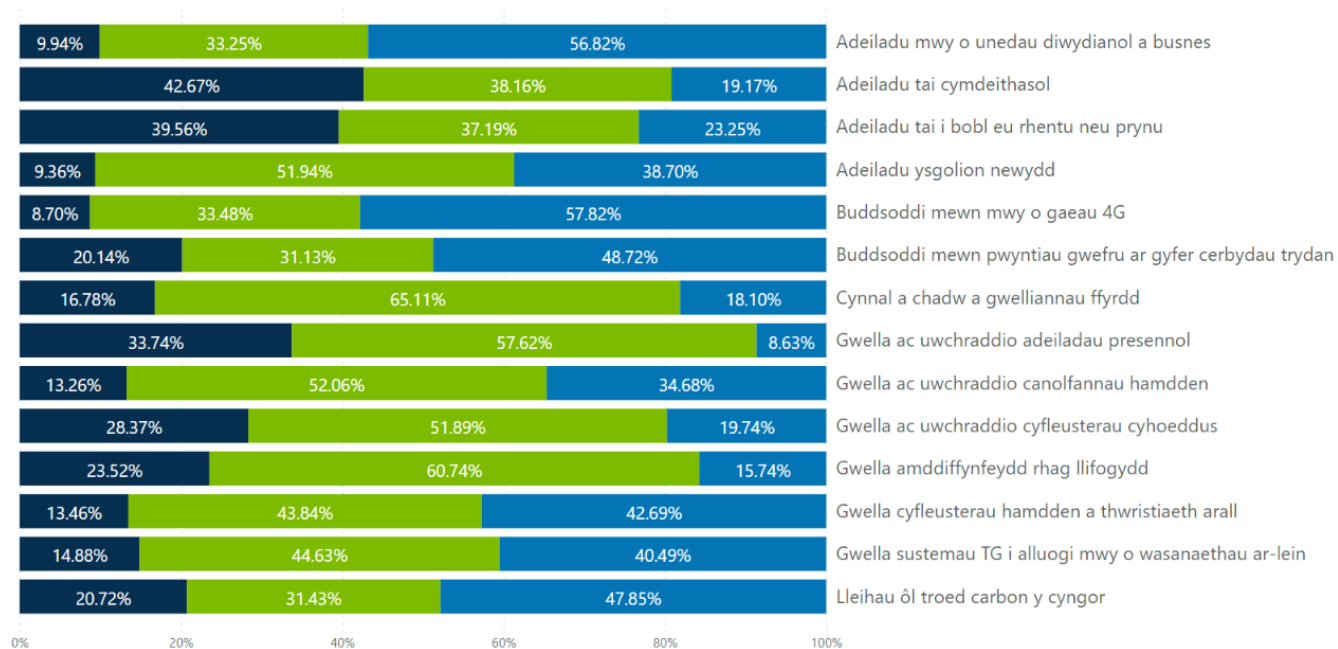
Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y Gwasanaeth Presennol ● Lleihau'r Gwasanaeth

4.6 O safbwynt gwariant cyfalaf, cafwyd cyfuniad cyffredinol o ran yr agweddau y dylid gwario'r buddsoddiad arnynt, fel y gellir gweld o fewn y siart isod:

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

4.7 Roedd y meysydd yr oedd yr ymatebwyr yn gyffredinol eisiau buddsoddi rhagor o wariant cyfalaf oddi mewn iddynt yn cynnwys:

- Adeiladu tai i bobl eu rhentu neu brynu am bris y farchnad, ynghyd ag
- Adeiladu tai cymdeithasol

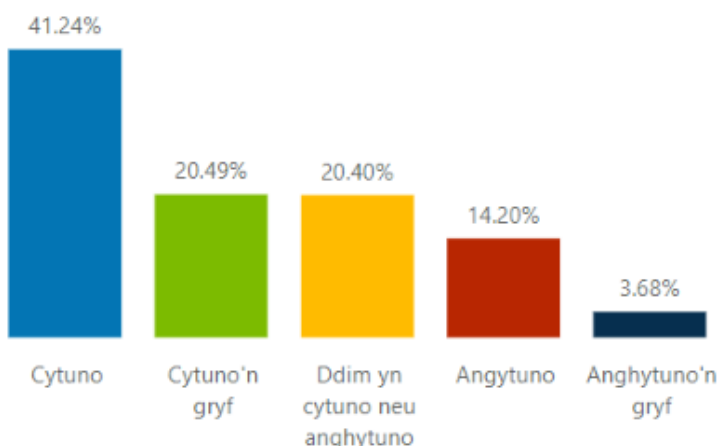
4.8 Roedd ymatebwyr eisiau lleihau gwariant cyfalaf ar:

- Fuddsoddi rhagor mewn caeau 4G,
- Adeiladu rhagor o unedau diwydiannol a rhai at ddibenion busnes,
- Buddsoddi mewn mannau gwefru ar gyfer cerbydau trydan, a
- Lleihau ôl troed carbon y Cyngor trwy fuddsoddiadau mewn ynni gwyrdd a cherbydau trydan

4.9 At ei gilydd, roedd gweddill yr opsiynau eisiau cynnal buddsoddiadau cyfalaf presennol.

4.10 Pan holwyd hwy ymhellach, calonogol oedd gweld bod ymatebwyr yn cytuno â'r blaenoriaethau strategol a nodwyd o fewn Cynllun y Cyngor, gyda 62% o'r ymatebwyr naill ai'n cytuno'n gryf neu'n cytuno â hwy.

C5. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r blaenoriaethau hyn?

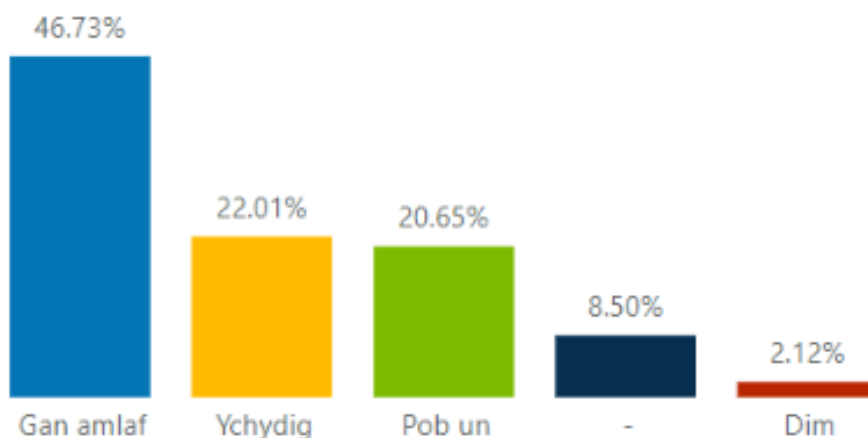

Gyda dros 8 o bob 10 o bobl a ymatebodd i arolwg yr ymgynghoriad naill ai'n cytuno neu'n cytuno'n gryf â'r polisiau drafft a nodwyd, mae'n galonogol nodi yr ymddengys bod y cynllun ei hun ar y trywydd sy'n ddisgwyliedig ohonom fel Cyngor Sir.

5.0 - Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Lles – Darparu gwasanaeth i breswylwyr pan fo angen

5.1 Pa ofynnwyd p'un a oedd pobl yn cefnogi'r 9 ffrwd waith arfaethedig, roedd y canlyniadau'n awgrymu lefel dda o gymorth ar y cyfan. Gwelwyd hyn o ran mai'r opsiynau 'y mwyaf' a 'pob un' oedd yn derbyn tua thri chwarter o'r ymatebion (a gyflëir yn ffigur isod).

C6. Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Llesiant

5.2 Tra bo hyn yn galonogol ac yn dangos bod y flaenoriaeth yn cyd-fynd â barnau'r ymatebwyr, fel rhan o gwestiynau yng nghyswllt strategaeth ariannol, gofynnwyd i bobl hefyd p'un a fyddent yn hoffi gweld newid o ran y modd y cyflenwyd gwasanaeth. Roedd tri opsiwn ar gyfer bob gwasanaeth, sef 'buddsoddi mwy', 'cynnal buddsoddiad presennol' a 'lleihau buddsoddiad'.

5.3 O safbwynt gofal a lles, roedd tri gwasanaeth yn gysylltiedig â'r maes gofal yn gyffredinol, sef -

- 'Gwasanaethau cymdeithasol i oedolion'
- 'Gwasanaethau cymdeithasol i blant'
- 'Iechyd yr amgylchedd ac iechyd cyhoeddus'.

Y ddau gyntaf oedd y mwyaf poblogaidd yn nhermau buddsoddiad, a'r rhain hefyd oedd y ddau faes mwyaf poblogaidd o safbwynt nad oedd gostyngiad o ran gwasanaeth – derbyniwyd dros 30% o ymatebion ar gyfer 'buddsoddi mwy' ar gyfer y ddau, ynghyd â llai na 15% ar gyfer 'lleihau gwasanaeth'. O ran y gwasanaethau cymdeithasol i blant yn arbennig, dim ond 6.17% o bobl oedd yn dweud y byddent yn hoffi gweld gostyngiad, sef y ganran isaf o blith bob un o'r gwasanaethau.

5.4 O ran 'iechyd yr amgylchedd ac iechyd cyhoeddus' ffrwd waith yn y tir canol oedd hon i raddau helaeth, lle'r oedd pobl yn awyddus iddi barhau fel yr oedd. Adlewyrchwyd hyn gyda 69.02% o'i hymatebion yn dod o dan 'cynnal gwasanaeth presennol' (gweler ffigur isod).

Atodiad B

Newid Darpariaeth Gwasanaethau - gwariant refeniw

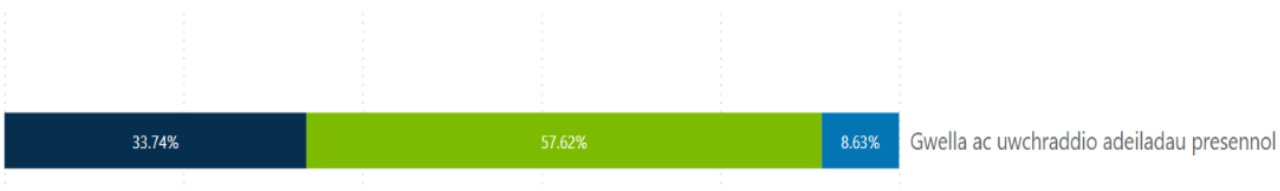
Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y Gwasanaeth Presennol ● Lleihau'r Gwasanaeth

- 5.5** Yn ogystal, gofynnwyd i bobl hefyd p'un a fyddent yn hoffi gweld buddsoddiad cyfalaf yn cael ei fuddsoddi, gyda'r un opsiynau â'r cwestiwn uchod yn cael eu cynnig.
- 5.6** O ran gofal, 'gwella ac uwchraddio adeiladau presennol gan gynnwys ysgolion, cartrefi gofal preswyl a chyfleusterau gofal dydd' oedd y trydydd nifer uchaf ar gyfer 'buddsoddi mwy' a chanddo'r nifer isaf o bobl yn dweud y byddent yn hoffi gweld y gwasanaeth yn cael ei leihau (a gyflëir yn y ffigwr isod).

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

- 5.7** Yn ystod ei ymgynghoriad, roedd y Cyngor hefyd wedi ceisio cael dealltwriaeth o ran p'un a fethwyd unrhyw beth o dan y ffrydiau gwaith a flaenoriaethwyd ai pheidio. Felly un o'r prif themâu a ddaeth i'r amlwg, gyda chyfanswm o 30 o ymatebion, oedd bod pobl yn awyddus i weld gwelliant ym maes gofal.

Cafwyd hyn mewn sawl modd. Roedd pobl yn teimlo bod problem ar hyn o bryd o safbwynt dal gafael ar ofalwyr newydd, neu eu denu. Felly roedd sawl un o'r sylwadau'n nodi bod pobl yn awyddus i weld telerau cytundeb gwell ar gyfer y gofalwyr sy'n gweithio ar Ynys Môn.

Yn ogystal, roedd y sylwadau'n cryfhau ymhellach y pwynt o ran bod gofal cymdeithasol o bwys mawr i bobl yr ynys. Roedd amryw byd o'r sylwadau'n amlygu'r modd y byddent yn hoffi gweld gwelliannau mewn gofal i oedolion, pobl hŷn a phlant.

O safbwynt allanol, mae'r argymhellion o 'Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol' a anfonwyd ymlaen at y Cyngor mewn ymateb i'r ymgynghoriad, yn amlygu gwaith y gallai cyrff cyhoeddus fod yn ei wneud yng nghyswllt Cymru iachach.

Nodir y dylai camau dydd i ddydd gynnwys –

- Archwilio cyfleoedd i symud gwariant i weithgareddau sy'n cefnogi gwaith ataliol sylfaenol ac eilaidd
- Blaenoriaethu cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth ar weithgareddau ataliol sylfaenol ac eilaidd

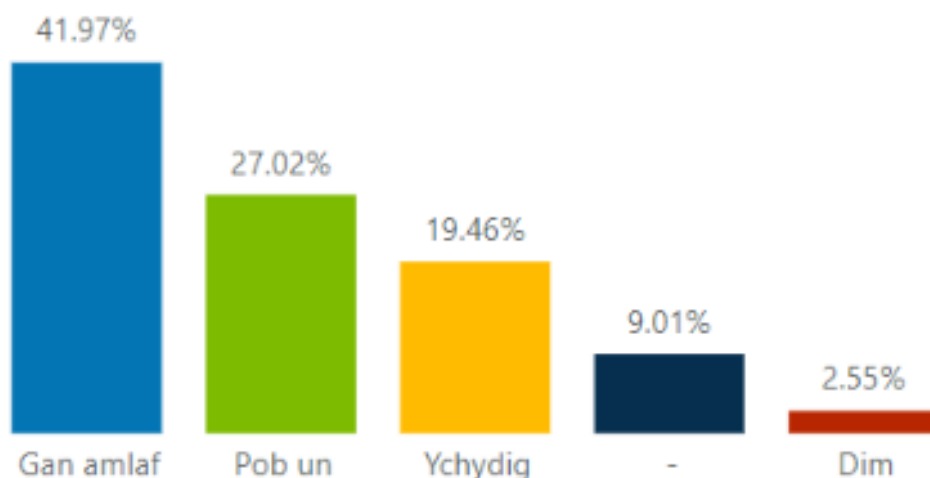
5.8 Tra bo'r argyfwng costau byw yn parhau, mae'n galonogol bod y Cyngor yn nodi'r meddylfryd ataliol o fewn ei ffrydiau gwaith presennol. Byddai canlyniadau'r amcan blaenoriaeth strategol gofal a lles yn awgrymu bod pobl yn gyffredinol yn cefnogi'r flaenoriaeth ei hun ynghyd â'r ffrydiau gwaith cysylltiedig a nodwyd ar ei chyfer.

Ar ben hynny, mae'r canfyddiadau'n cyfateb yn dda ag adroddiadau/asesiadau allanol, cenedlaethol a grëwyd yn y gorffennol.

6.0 – Addysg – sicrhau bod y system yn addas ar gyfer cenedlaethau presennol a rhai'r dyfodol

- 6.1** Roedd y canlyniadau ar gyfer p'un a oedd pobl yn cytuno â'r 9 ffrwd waith arfaethedig yng nghyswllt addysg ai peidio yn weddol glir. Roedd tua thri chwarter o'r ymatebwyr yn ffafrio'r opsiynau 'Y Mwyafrif' neu 'Pob Un' pan ofynnwyd iddynt p'un a oeddynt yn cytuno â'r amcanion arfaethedig (gweler ffigwr isod).

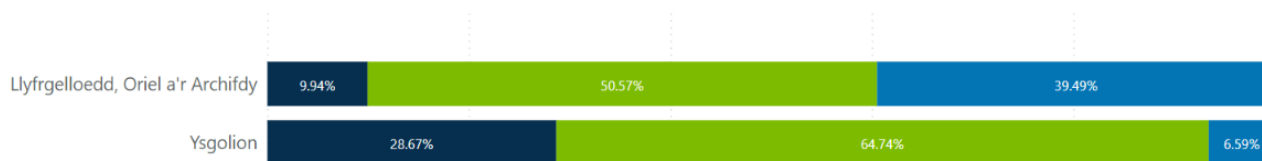
C7. Addysg

- 6.2** Ymddengys bod hyn yn cyd-fynd â chanlyniadau'r cwestiynau yng nghyswllt cyllid. Pan ofynnwyd cwestiynau ynghylch agweddau ariannol darpariaeth gwasanaeth, roedd ysgolion yn faes poblogaidd o ran bod y pedwerydd nifer uchaf o'r ymatebwyr wedi nodi angen i 'fuddsoddi mwy', a chafwyd y nifer isaf ond un yn nodi y dylid 'lleihau'r gwasanaeth' gyda dim ond 6.59% yn nodi eu barn yn y modd hwn.
- 6.3** Ni chafwyd yr un gefnogaeth ar gyfer 'llyfrgelloedd, amgueddfeydd a'r archifau'. Dim ond 9.94% o'r ymatebwyr oedd yn cefnogi cynnydd mewn cyllid, tra bo 39.49% yn ffafrio gweld lleihau'r gwasanaeth (gweler ffigwr isod).

Newid Darpariaeth Gwasanaethau - gwariant refeniw

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y Gwasanaeth Presennol ● Lleihau'r Gwasanaeth

- 6.4** Mae'n deg felly i dybio bod y ddarpariaeth Addysg a'r amcanion cysylltiedig a nodwyd uchod yn cyd-fynd â disgwyliadau ymatebwyr.

6.5 Pan ofynnwyd ynghylch buddsoddiad cyfalaf posibl at y dyfodol, nodwyd dau opsiwn yng nghyswllt y flaenoriaeth hon, sef –

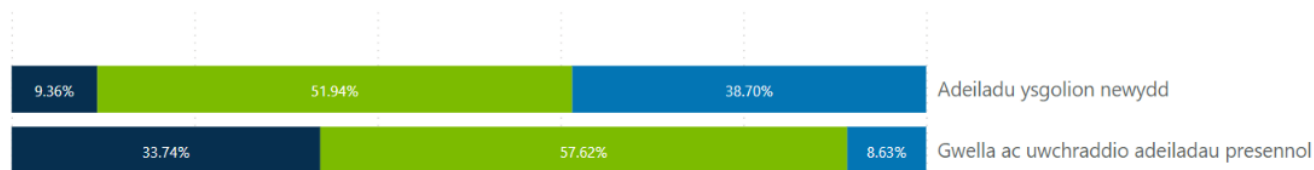
- Adeiladu ysgolion newydd
- Gwella ac uwchraddio adeiladau presennol gan gynnwys ysgolion....

O ran ‘adeiladu ysgolion newydd’ roedd yn ymddangos nad oedd fawr o awydd buddsoddi, gyda hwn yn cael y sgôr isaf ond un ar gyfer ‘buddsoddi mwy’ (gellir cael cymhariaeth lawn o’r holl ffrydiau gwaith yng nghyswllt ‘buddsoddi mwy’ ar y dudalen nesaf).

Yn ogystal, roedd yr opsiwn ‘lleihau buddsoddiad’ yn eithaf uchel, gyda 38.70% o’r ymatebwyr yn nodi eu dewis yn y modd hwn. Roedd y canlyniad ar gyfer ‘gwella ac uwchraddio adeiladau presennol gan gynnwys ysgolion’ yn amlygu bod y ffrwd waith hon yn ddymunol, gyda’r trydydd sgôr uchaf ar gyfer ‘buddsoddi mwy’ a’r isaf ar gyfer ‘lleihau buddsoddiad’.

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

6.6 O ganlyniadau’r cwestiynau penagored, roedd y thema bendant a ddaeth i’r amlwg, ac y gellir ei phriodoli i addysg, yn ymwneud â gwersi Cymraeg. Fodd bynnag, cafwyd dwy agwedd yn y cyswllt hwn. Roedd rhai o’r ymatebion yn nodi bod pobl yn awyddus i sicrhau y caiff y genhedlaeth nesaf ei dysgu’n ddwyieithog. Fodd bynnag, gwnaed y mwyafrif o’r ymatebion ar sail y dybiaeth y dylai’r rheiny sydd eisiau dysgu Cymraeg gael y cyfle i wneud hynny trwy wersi rhad, neu am ddim hyd yn oed.

6.7 Mae’r agwedd hon yn cyd-fynd ag ‘Adroddiad Cenedlaethau’r Dyfodol’ hefyd, yn enwedig y bennod ‘Cymru â Diwylliant Bywiog Lle Mae’r Gymraeg yn Ffynnu’, sy’n nodi y dylai cyrff cyhoeddus ‘Ddatblygu sgiliau, cynyddu cyfleoedd a pharchu ein statws fel cenedl ddwyieithog’. Felly mae’r gefnogaeth ar gyfer sicrhau rhagor o gyfleoedd i gael gwersi Cymraeg yn mynd law yn llaw â’r disgwyliadau a nodir yn yr adroddiad hwn, ac yn cymeradwyo’r ail ffrwd waith ymhellach.

6.8 Wrth gymharu’r canfyddiadau â rhai ‘Asesiad Llesiant Ynys Môn’, ymddengys bod rhai elfennau’n cyfateb â’i gilydd.

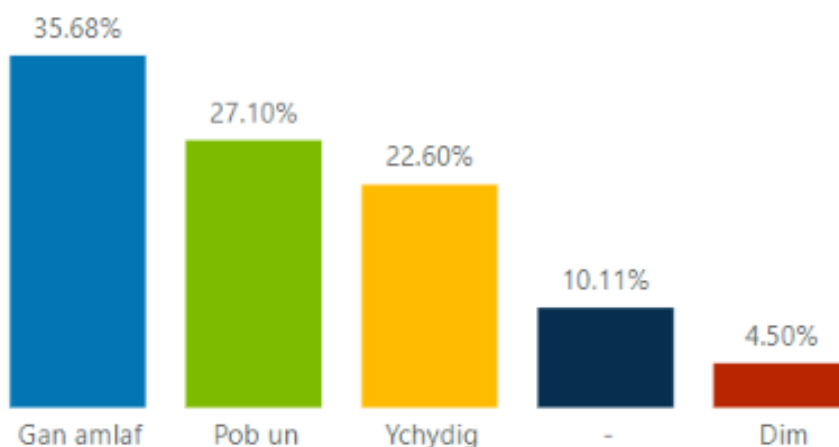
6.9 Mae’r asesiad yn nodi bod nifer uchel o rai sy’n gadael yr ysgol ym mlwyddyn 11 ym Môn yn NEET (ddim mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant / ‘not in education, employment or training’) sy’n cyd-fynd yn dda gyda’r chweched ffrwd waith a nodwyd.

6.10 Yn ogystal, o dan y pennawd diwylliant (o fewn yr asesiad) nodir bod diffyg gweithgareddau ar gyfer plant a phobl ifanc. Adlewyrchwyd hyn unwaith eto trwy gyfrwng y seithfed ffrwd waith fel maes i’w ddatblygu dros y 5 mlynedd i ddod.

7.0 - Tai – sicrhau bod gan bawb yr hawl i alw rhywle'n gartref

- 7.1** Roedd pobl yn gefnogol unwaith eto o'r ffrydiau gwaith yng nghyswllt y flaenoriaeth o safbwynt tai. 'Y Mwyafrif' neu 'Pob Un' oedd yr atebion mwyaf poblogaidd, fodd bynnag, roedd y nifer ar gyfer 'Y Mwyafrif' yn is o gymharu â'r ddwy flaenoriaeth flaenorol, gyda mwy yn ateb 'Ychydig' neu 'Dim' (a gyflëir yn y ffigwr isod).

C8. Tai

- 7.2** O ran y cwestiwn yng nghyswllt rhagor o fuddsoddiad yn y gwasanaeth ai peidio, gallai dwy ffrwd waith fod yn gysylltiedig, sef –

- Atal digartrefedd
- Cynllunio

Byddai'n deg dweud bod gwrthgyferbyniad rhwng y ddau o ran y canlyniadau, sef bod 'atal digartrefedd' yn rhywbeth yr oedd pobl yn awyddus i'w gefnogi, ond nad oeddynt yn awyddus i gefnogi 'cynllunio' (a gyflëir yn y ffigwr isod).

Newid Darpariaeth Gwasanaethau - gwariant refeniw

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y Gwasanaeth Presennol ● Lleihau'r Gwasanaeth

- 7.3** O ran yr agweddau y dylai'r Cyngor wario ei fuddsoddiad cyfalaf arnynt, unwaith eto, cafwyd dwy thema sy'n gysylltiedig â thai, sef –

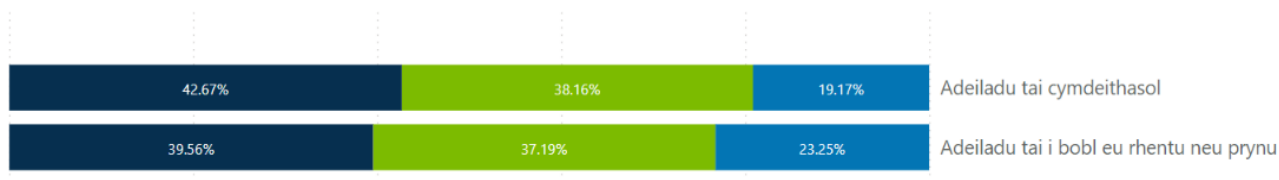
- Adeiladu tai i bobl eu rhentu neu brynu am bris y farchnad

- Adeiladu tai cymdeithasol

Dyma'r themâu mwyaf poblogaidd ar gyfer gwneud rhagor o fuddsoddiad ynddynt. Amlygir y gefnogaeth ar gyfer y rhain ymhellach gan y ffaith y cafwyd canran uwch o ymatebion yn nodi 'buddsoddi mwy' yn hytrach na 'cynnal y buddsoddiad presennol' - yr unig ddau o fewn y rhestr hon (a gyflëir yn y ffigwr isod).

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

- 7.4 Adleisiwyd y canlyniad hwn o fewn cwestiwn penagored yr arolwg, lle'r oedd archwiliad pellach wedi amlygu dwy thema yng nghyswllt tai.
- 7.5 Roedd yr enghraifft amlycaf yn ymwneud ag ail gartrefi / cartrefi gwyliau. Ymddengys fod thema o ran y farn y dylai'r Cyngor naill ai leihau nifer y bobl sy'n gallu bod yn berchen ail gartrefi / cartrefi gwyliau, neu gynyddu'r dreth gyngor ar eu cyfer yn sylweddol.
- 7.6 Mae'n bwysig nodi nad oedd y cwestiwn yng nghyswllt ail gartrefi yn glir, gyda rhai'n awyddus i weld dim cynnydd yn y dreth gyngor ar gyfer ail gartrefi, gan y byddai'n cael effaith niweidiol ar dwristiaeth.
- 7.7 Thema arall a oedd yn cysylltu'n uniongyrchol â thai oedd dymuniad ymatebwyr i weld rhagor o dai fforddiadwy / tai cymdeithasol. Pwynt pwysig i'w nodi wrth archwilio'r thema hon oedd y ffaith mai'r ddwy thema y cyfeiriwyd atynt oedd yr ymatebion mwyaf dadleuol / poblogaidd a roddwyd gan bobl a ymatebodd yn ysgrifenedig trwy 'gopiâu caled' o'r arolwg.
- 7.8 Gan gysylltu hyn â'r canlyniadau o ran buddsoddi cyfalaf, awgrymir bod y rhain yn destunau y byddai'r cyhoedd yn dymuno i'r Cyngor eu blaenoriaethu o fewn y gwasanaeth tai.
- 7.9 Er y gellir gweld hyn fel rhywbeth cadarnhaol, mae'n bwysig nodi hefyd bod Swyddfa Cenedlaethau'r Dyfodol yn eu hadroddiad yn argymhell y dylai cyrff cyhoeddus, wrth ddelio â materion tai –
- weithio gyda chymdeithasau tai i rannu arferion arloesol a'u rhoi ar waith
 - ystyried sut y gallant sicrhau gwaith adeiladu sy'n creu dim gwastraff trwy eu harferion caffael
 - ystyried tai fel un o benderfynyddion ehangach iechyd
- Argymhellir y dylid ystyried yr heriau hyn fel rhan o'r broses o weithio i ddiwallu anghenion yr ynys o safbwynt tai, ar hyn o bryd ac at y dyfodol.**
- 7.10 O fewn 'Asesiad Llesiant Ynys Môn', nodir bod prisiau tai a fforddiadwyedd yn y cyswllt hwn yn bryder mawr i gymunedau lleol. Felly, o ystyried y ffrydiau gwaith a nodir, mae'n galonogol gweld bod y Cyngor yn ceisio mynd i'r afael â'r broblem hon neu ei lliniaru.

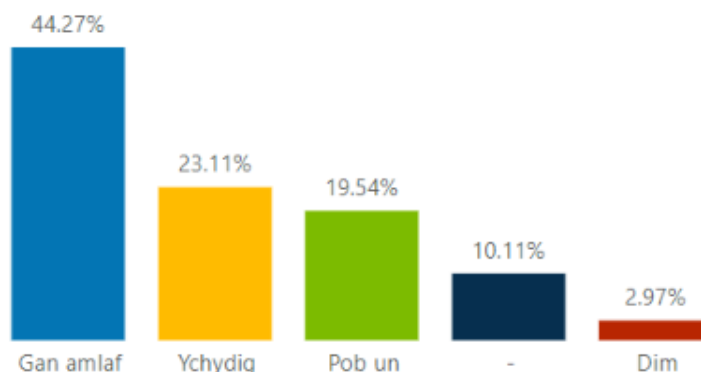
- 7.11** Felly, o ystyried y sefyllfa gyffredinol, unwaith eto, dangoswyd lefel gref o gefnogaeth ar gyfer yr amcan strategol yng nghyswllt tai. Byddai'n deg awgrymu mai gallu pobl leol i gael tŷ yn eu hardal leol yw un o'r prif themâu sy'n deillio o'r ymgynghoriad hwn.

Argymhellir felly y dylid rhoi rhagor o ystyriaeth i'r modd y dylid gwireddu'r thema hon wrth roi Cynllun newydd y Cyngor ar waith.

8.0 – Yr Economi – sicrhau cyfleoedd i ddatblygu economi'r ynys

- 8.1** Ar y cyfan, roedd yr ymatebwyr yn cytuno â'r mwyafrif o'r 13 ffrwd gwaith arfaethedig yng nghyswllt Adfywio, yr Ynys Ynni a'r Economi Ymwelwyr, gyda 49% yn cytuno gyda'r mwyafrif o'r blaenoriaethau, a 22% yn cytuno â phob un ohonynt.

C9. Economi

- 8.2** Fodd bynnagroedd ychydig dros chwarter yr ymatebwyr dim ond yn cytuno ag ychydig neu ddim un o'r blaenoriaethau a nodwyd.
- 8.3** O safbwynt ariannol, gellir priodoli pedair ffrwd waith i'r Economi. Y rhain oedd –
- Canolfannau hamdden
 - Twristiaeth gan gynnwys twristiaeth forol
 - Datblygu economaidd
 - Safonau masnach
- O'r 4 ffrwd waith, y mwyaf poblogaidd ohonynt oedd 'datblygu economaidd', gyda 29.95% o'r ymatebwyr yn nodi y byddent yn hoffi gweld cynnydd mewn buddsoddiad. Ar y llaw arall, byddai'n deg awgrymu mai 'twristiaeth gan gynnwys twristiaeth forol' oedd yr un lleiaf poblogaidd, gyda 42.53% yn credu y dylid lleihau'r gwasanaeth.
- 8.4** Mae dadansoddiad o'r sylwadau a ddarparwyd gan yr ymatebwyr yn nodi bod un prif thema a oedd yn gysylltiedig â'r amcan hwn:
- Swyddi sy'n talu'n well – roedd hyn yn cynnwys denu diwydiant mawr i'r ynys, cynorthwyo i greu swyddi trwy gyfrwng datblygiad Wylfa, a sylweddoli mai diffyg swyddi sy'n talu'n dda yw un o'r prif resymau y mae pobl ifanc yn gadael yr ynys.
- 8.5** Yn ogystal â'r thema uchod, mae 'Asesiad Llesiant Ynys Môn' yn cytuno bod diffyg swyddi ag iddynt werth uchel yn cael effaith niweidiol ar lesiant yr ardal. Yn ychwanegol at effaith hyn ar yr economi, mae'r gallu i gadw pobl ifanc ar yr ynys yn cael ei effeithio, sydd wedyn yn effeithio sefyllfa'r Gymraeg. Fel y cyfryw, nodwyd y flaenoriaeth isod ar gyfer y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus -
- Cynllunio ar gyfer gweithlu'r dyfodol sy'n diwallu anghenion y gymuned a'r economi leol

8.6 Tra bo'r sylwadau uchod yn bwyntiau dilys, credir yr aethpwyd i'r afael â'r mwyafrif o'r pwyntiau hynny o fewn yr is-flaenoriaethau a ganlyn:

- Adfywio a Datblygu Economaidd, a'r
- Rhaglen Ynys Ynni

Er y gellid amlygu bod Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2020 yn nodi cyfleoedd y mae angen eu harchwilio ymhellach efallai o safbwynt yr ynys.

8.7 Mae Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2020, yn nodi sawl argymhelliad yng nghyswllt amcan yr economi. Mae rhai o'r rhain yn cynnwys:

- Symud y tu hwnt i nodi amcanion llesiant a chmau sy'n ymateb i gyfleoedd economaidd a diwydiannau presennol, a mynd ati yn hytrach i sganio'r gorwel hirdymor o safbwynt mowldio ein heconomi at y dyfodol – ac nid dim ond sicrhau bod gan fusnesau presennol y gweithlu sydd ei angen arnynt ar hyn o bryd ac yn y tymor byr;
- Mabwysiadu targedau atgyweirio ac ailddefnyddio i gymell economi gylchol o safbwynt ailgylchu;
- Adeiladu datblygiad busnes mewn trefi a dinasoedd yng nghyswllt yr hyn a gynigir o safbwynt diwylliannol;
- Sicrhau bod ganddynt fecanweithiau ar waith i gynnwys plant a phobl ifanc yn eu prosesau penderfynu;
- Creu cysylltiadau ystyrlon â busnesau lleol o safbwynt datblygu cynlluniau economaidd ar gyfer ardaloedd lleol;
- Cefnogi busnesau a darparwyr lleol lle'n bosibl.

8.8 Fel y nodwyd yn y canfyddiadau cyffredinol (adran 4 o'r adroddiad hwn), roedd y dadansoddiad o'r modd y dylai'r Cyngor wario'r cyllidebau refeniw a chyfalaf yn awgrymu y dylid gwario llai o arian ar hyrwyddo twristiaeth, yn ogystal ag adeiladu llai o unedau diwydiannol a busnes.

8.9 Yng ngolau'r canfyddiadau uchod, **argymhellir y dylid ailystyried y blaenoriaethau a restrir isod i sicrhau eu bod yn dal i fod yn gyfredol:**

- i. Archwilio cyfleoedd i adeiladu unedau busnes newydd ar draws yr ynys i alluogi busnesau newydd a rhai presennol i dyfu

a chynigir efallai bod angen archwilio'r meysydd a ganlyn ymhellach er mwyn ennyn rhagor o ymrwymiad a diddordeb yng nghyfeiriad yr economi leol at y dyfodol, gan gofio'r agenda ddatgarboneiddio -

- Cynnwys plant pobl ifanc a busnesau lleol yn y gwaith o gynllunio cyfleoedd ar gyfer yr ynys o safbwynt datblygu economaidd ar hyn o bryd ac at y dyfodol
- Creu cysylltiadau ystyrlon â busnesau lleol o safbwynt datblygu cynlluniau economaidd ar gyfer ardaloedd lleol
- Mabwysiadu targedau atgyweirio ac ailddefnyddio i gymell economi gylchol o safbwynt ailgylchu

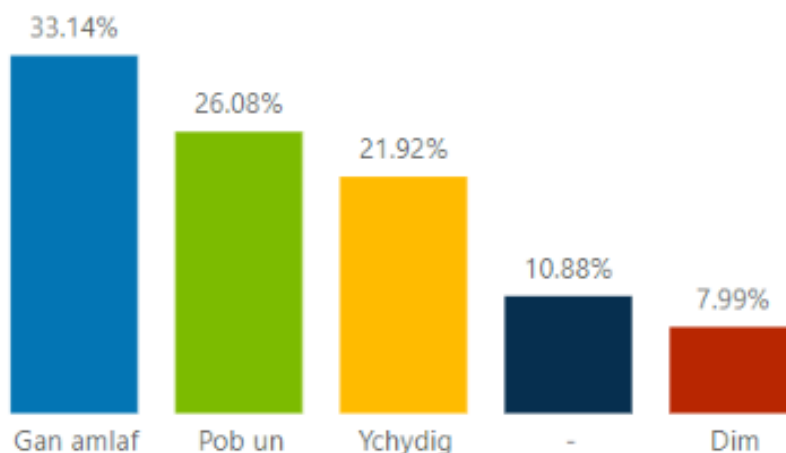
8.10 Felly mae'r darlun cyffredinol yng nghyswllt y flaenoriaeth strategol hon yn un llawn gwrthdaro. Er bod lefel y gefnogaeth ar gyfer y ffrydiau gwaith arfaethedig yn gryf, roedd y cwestiynau ynglyn â chyllid ymhlith y rhai a gefnogwyd leiaf o blith y canlyniadau i gyd.

Er efallai y gellir cysylltu'r thema o ran swyddi gwell â 'datblygu economaidd' o safbwynt y cwestiwn ynghylch newid y modd y cyflenwir gwasanaethau, mae hyrwyddo twristiaeth ymhlith yr atebion penagored yn mynd yn groes i'r cwestiwn yng nghyswllt buddsoddi cyfalaf.

9.0 – Yr Hinsawdd – blaenoriaethu'r agenda ddatgarboneiddio ar draws y Cyngor

- 9.1 Ar y cyfan, byddai'n deg awgrymu mai'r farn gyffredin oedd y dylid cefnogi ffrydiau gwaith yng nghyswllt yr hinsawdd. Ond nid i'r un graddau â'r pedwar amcan strategol blaenorol. Roedd nifer y rheiny a oedd wedi ateb 'dim' tua thair gwaith yn uwch na hynny ar gyfer Gofal Cymdeithasol ac Addysg.

C10. Hinsawdd

- 9.2 Yn nhermau'r cwestiwn am y dreth gyngor a lle byddai pobl yn hoffi gweld newid mewn gwasanaethau, gellir priodoli pum ffrwd waith i'r hinsawdd, sef:

- 'Trafnidiaeth gyhoeddus',
- 'Goleuadau stryd',
- 'Casglu sbwriel',
- 'Glanhau strydoedd' a
- 'Lleihau ôl troed carbon y Cyngor'.

Roedd y canlyniadau'n weddol gymysg.

Roedd pobl yn gyffredinol yn cefnogi cynnydd yn y buddsoddiad ar gyfer 'trafnidiaeth gyhoeddus'.

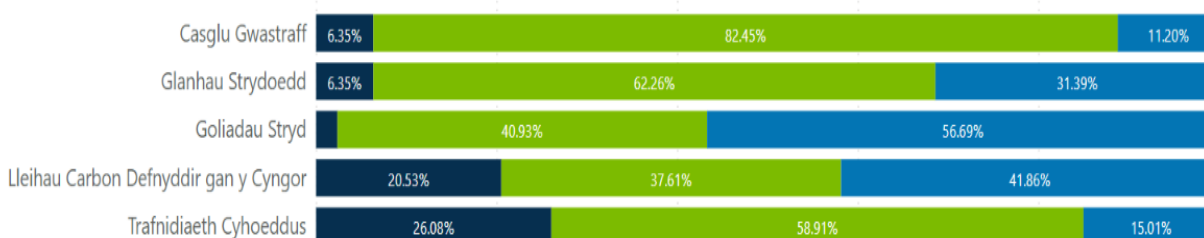
Derbyniodd 'casglu sbwriel' y nifer uchaf o ymatebion gan bobl a oedd eisiau gweld y gwasanaeth yn cael ei gynnal fel yr oedd ar hyn o bryd – cyfanswm o 82.45%.

Fodd bynnag, 'goleuadau stryd' oedd y ffrwd waith fwyaf amhoblogaidd o bob un o'r opsiynau posibl o fewn y rhestr, gyda 56.69% o bobl yn ei dewis o safbwynt lleihau'r buddsoddiad ynddi (gweler ffigwr isod am ddadansoddiad).

Atodiad B

Newid Darpariaeth Gwasanaethau - gwariant refeniw

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y Gwasanaeth Presennol ● Lleihau'r Gwasanaeth

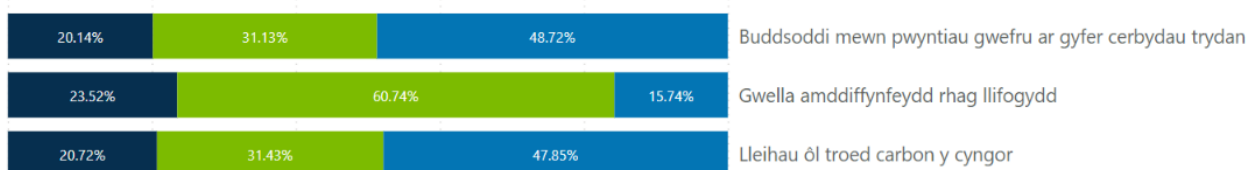
9.3 O ran buddsoddi cyfalaf, roedd tair ffrwd waith yn gysylltiedig â'r hinsawdd, sef –

- 'Lleihau ôl troed carbon y Cyngor trwy fuddsoddi mewn ynni gwyrdd a cheir trydan',
- 'Buddsoddi mewn mannau gwefru ar gyfer cerbydau trydan' a
- 'Gwella amddiffynfeydd rhag llifogydd'.

Roedd y canlyniadau ar gyfer y ddwy y cyfeiriwyd atynt gyntaf bron yn union yr un fath, gyda dros 45% o'r ymatebion ar gyfer y ddwy yn dod o dan y thema 'lleihau'r buddsoddiad'. Roedd tua 31% o'r ymatebion yn mynegi y teimlwyd y dylid cynnal y buddsoddiad ar yr un lefel o safbwynt y ddwy, ond dim ond ychydig bach dros 20% o'r ymatebwyr yng nghyswllt y ddwy ffrwd waith oedd yn teimlo y dylai'r Cyngor gynyddu'r buddsoddiad. At ei gilydd, dangoswyd ychydig iawn o gefnogaeth ar gyfer y ddwy ohonynt. Cafwyd mwy o gefnogaeth ar gyfer amddiffynfeydd rhag llifogydd na'r ddwy flaenoriaeth y cyfeiriwyd atynt yn flaenorol. Er bod nifer yr ymatebwyr a oedd eisiau gweld cynnydd mewn buddsoddiad ychydig yn uwch nag 20% unwaith eto, roedd nifer y bobl a oedd eisiau gweld y gwasanaeth yn cael ei gynnal yn llawer uwch - sef 60.74% (gweler ffigwr isod).

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

- 9.4** Roedd y sylwadau'n amlygu dwy brif thema. Y thema gyntaf oedd bod pobl eisiau gweld y Cyngor yn mynd i'r afael â'r agenda o ran y newid yn yr hinsawdd. O fewn hyn, roedd llawer yn nodi y byddent yn awyddus i weld cynnydd o safbwynt mannau gwyrdd a chyflwyno rhagor o ynni gwyrdd.

Y thema fwyaf poblogaidd ond un yng nghyswllt yr hinsawdd oedd atal 'dinistrio' Coetir Penrhos. Roedd y gwrthwynebiad i hyn yn dadlau ei bod yn mynd yn groes i'r ail flaenoriaeth a nodwyd ar gyfer yr hinsawdd, sef 'Cyflawni amrywiaeth o fentrau i hybu bioamrywiaeth sy'n cynnwys cynlluniau i blannu coed'.

- 9.5** Yn ogystal â'r uchod, mae 'Asesiad Llesiant Ynys Môn' yn nodi bod 'amgylchedd naturiol amrywiol Ynys Môn yn adnodd pwysig', wrth nodi hefyd bod 'diogelu natur a bioamrywiaeth yn bwysig o safbwynt datgarboneiddio'. Mae'r ddau nod yn cryfhau'r ddwy thema y cyfeirir atynt uchod, ac yn cyd-fynd yn dda â'r ail a'r bumed ffrwd waith o fewn yr amcan strategol hwn.

- 9.6** Yn ogystal, mae 'Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol' yn argymhell y dylai awdurdodau ystyried 'adfer coedwigoedd a mawndiroedd ac annog defnydd tir mwy cynaliadwy i amddiffyn natur'. Mae'n pwysleisio hefyd yr angen i alinio cynlluniau datblygu lleol gydag amcanion llesiant, ac y dylid gwneud ymdrech i gymryd pob cam i integreiddio gwaith rhwng asiantaethau sy'n cael effaith ar greu lleoedd a'n hamgylchedd adeiledig.

Mae'r adroddiad yn mynd ymlaen i nodi meysydd y gallai cyrff cyhoeddus eu hystyried ymhellach er mwyn gwneud y gorau o'r agenda ddatgarboneiddio trwy –

- leihau'r angen am adnoddau a defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon,
- lleihau'r angen am ynni a defnyddio ynni'n fwy effeithlon,
- blaenoriaethu cynlluniau teithio cynaliadwy a chynlluniau teithio llesol mewn ardaloedd lleol,
- annog datblygiad cynlluniau ynni adnewyddadwy lleol.

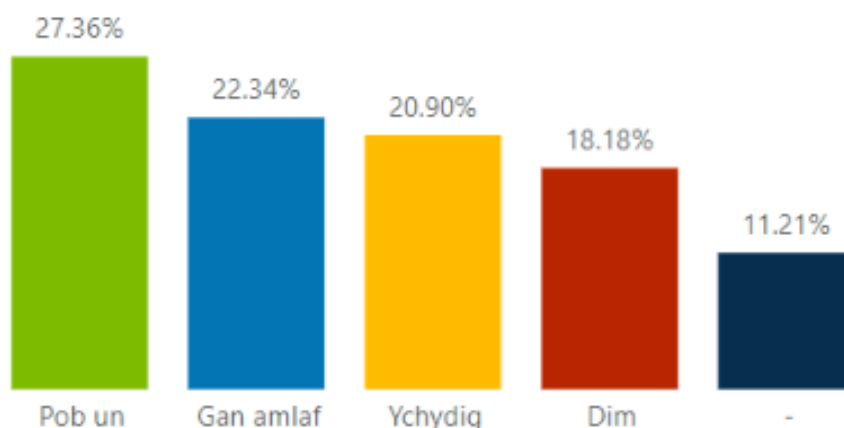
Argymhellir felly y dylid rhoi ystyriaeth ddyladwy i'r mentrau hyn yng ngwaith y Cyngor dros y cyfnod i ddod, ac y gellir ychwanegu'r ffrydiau gwaith at y cynlluniau datgarboneiddio sydd i ddod.

- 9.7** Yn gyffredinol, mae pobl yn cefnogi'r mesurau a nodwyd. Er y byddai'n deg awgrymu nad oes fawr o awydd am geir trydan / mannau gwefru ar gyfer ceir trydan, mae pobl yn cefnogi'r mesurau eraill a gynigir. Yn y bôn, y blaenoriaethau sy'n berthnasol i'r boblogaeth gyfan sy'n cael cefnogaeth y bobl (trafnidiaeth gyhoeddus, casglu sbwriel), tra nad yw'r rheiny sydd efallai'n llai tebygol o effeithio'r mwyafrif o bobl yn cael eu cefnogi i'r un graddau (ceir trydan).

10. Y Gymraeg –

- 10.1 Y Gymraeg oedd yr amcan strategol a dderbyniodd y lefel isaf o gefnogaeth o blith y chwe amcan a nodwyd. Roedd yr ymateb 'dim' yn arbennig wedi sgorio tua dwywaith cymaint â hynny ar gyfer yr hinsawdd - sef yr uchaf ond un ar gyfer yr ymateb hwn. Fodd bynnag, roedd y darlun cyffredinol yn un lle cafwyd ychydig o gefnogaeth ar gyfer y flaenoriaeth, gyda'r ymatebion 'pob un' a'r 'mwyaf' yn dal i sgorio'n uwch na 'rhywfaint' a 'dim' (gweler ffigwr isod).

C11. Cymraeg

- 10.2 O safbwynt newid dulliau darparu, nid oedd unrhyw ffrydiau gwaith gwirioneddol yn gysylltiedig â'r Gymraeg. O ran buddsoddi cyfalaf, nid oedd unrhyw ffrydiau gwaith yn gysylltiedig â'r Gymraeg.
- Roedd gan y cwestiynau penagored nifer o themâu a oedd yn gysylltiedig â'r Gymraeg.
- 10.3 Yr un gryfaf oedd cydraddoldeb rhwng y ddwy iaith. Roedd pobl yn awyddus i weld nad oedd yr un iaith yn cael ei ffafrio llai na'r llall, gyda sawl un yn nodi eu bod yn teimlo y dylai'r Cyngor ganiatáu i ragor o weithwyr sy'n siarad Saesneg yn unig weithio o fewn y Cyngor ei hun. Yn ogystal, nodwyd y dylid sicrhau bod llai o senoffobia ar y ddwy ochr.
- 10.4 Gyda chefnogaeth i hybu / blaenoriaethu'r Gymraeg fel y thema fwyaf ond un yng nghyswllt y flaenoriaeth strategol hon, gellid dweud bod y thema ei hun yn creu ymateb da, sy'n llawn gwrthdaro.
- 10.5 Mynegwyd hyn mewn sawl modd, gyda rhai'n teimlo y dylid gwneud mwy i hybu'r diwylliant Cymreig, yn ogystal â'r iaith, trwy gynnal rhagor o ddigwyddiadau trwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd ymatebwyr eraill yn awyddus i weld y Gymraeg fel prif iaith yr ynys, trwy gefnogi busnesau lleol i fabwysiadu'r iaith. Nodwyd hefyd bod pobl yn awyddus i weld y Gymraeg yn cael ei hyrwyddo mwy ym maes twristiaeth hefyd.

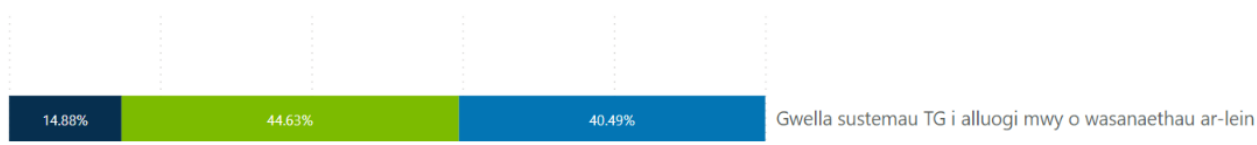
- 10.6 Teimlai ymatebwyr eraill y dylid rhoi llai o flaenoriaeth i'r iaith, a gwario llai o arian arni. Roedd pobl yn awyddus i weld y Cyngor yn rhoi llai o gefnogaeth i'r Gymraeg, ac yn lleihau'r cyllid ar ei chyfer.
- 10.7 Tra bo'r pwyntiau uchod yn dangos y gwahanol deimladau tuag at yr iaith, mae'n bwysig nodi bod rhai ymatebwyr yn awyddus i weld y sefyllfa'n aros yr un fath ag y mae ar gyfer y Gymraeg. Yn y bôn, nodwyd y dylid parhau i weithredu fel y mae'r Cyngor ar hyn o bryd yng nghyswllt yr amcan strategol hwn.
- 10.8 Roedd cael rhagor o wersi Cymraeg, a gwersi Cymraeg rhesymol o ran cost, os nad yn rhad ac am ddim, yn thema a gefnogwyd gan 48 o bobl. Roedd pobl yn awyddus i gael rhagor o wersi Cymraeg yn gyffredinol i bobl fynd iddynt yn eu cymunedau. Roedd rhai'n awyddus hefyd i'r iaith gael ei dysgu mewn modd hwyliog, ac ymatebwyr eraill yn dymuno manteisio ar ddysgu'r iaith er mwyn bod mewn gwell sefyllfa i gael swydd ym Môn.
- 10.9 Ar y cyfan mae 'Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol' yn cyd-fynd â'r pwynt yng nghyswllt hybu'r Gymraeg sy'n deillio o'r sylwadau ychwanegol. Gellir gweld enghraifft o hyn trwy argymhelliad yr adroddiad y dylem ddefnyddio'r 'Gymraeg fel sbardun ar gyfer newid economaidd ac amgylcheddol'. Felly mae cefnogi'r syniad o hyrwyddo'r Gymraeg ochr yn ochr â thwristiaeth yn rhywbeth sy'n cyd-fynd yn dda â'r adroddiad hwn.
- 10.10 Yn ogystal, mae'r blaenoriaethau a nodwyd o fewn yr amcanion yn cyd-fynd yn dda â'r disgwyliadau a nodwyd yn 'Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol'. Fel cam gweithredu ar gyfer cyrff cyhoeddus, mae'r adroddiad yn nodi y dylid prif ffrydio'r Gymraeg, sydd wedyn yn cyd-fynd â thrydedd flaenoriaeth yr amcan strategol hwn.
- 10.11 Mae'r casgliad cyffredinol o safbwynt y Gymraeg wedi'i hollti. P'un a ydyw yn ymwneud a'r graddau y mae pobl yn cefnogi'r blaenoriaethau arfaethedig, neu'r cwestiynau penagored, roedd dadleuon ar y naill ochr a'r llall. Er ei fod yn glir mai'r flaenoriaeth hon ar y cyfan sy'n cael y lefel isaf o gefnogaeth o blith y chwe amcan strategol, mae'n cyd-fynd â'r cyfeiriad a nodwyd gan Lywodraeth Cymru o ran ei nod i wireddu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

11. Canfyddiadau Amrywiol / Eraill

- 11.1** O safbwynt buddsoddi cyfalaf, roedd un ffrwd waith nad oedd yn cyd-fynd ag unrhyw rai o'r amcanion strategol, sef 'gwella systemau TG y Cyngor i alluogi pobl i ddefnyddio rhagor o wasanaethau ar-lein'. Y consensws cyffredinol yw na chafodd y ffrwd waith hon ei chefnogi, gyda'r opsiwn 'lleihau'r buddsoddiad' yn derbyn mwy na dwbl yr ymatebion a gafodd yr opsiwn 'buddsoddi mwy' – 40.49% o gymharu â 14.88% (gweler ffigwr isod).

Lle i fuddsoddi gwariant cyfalaf

Allwedd ● Buddsoddi mwy ● Cynnal y buddsoddiad presennol ● Lleihau buddsoddiad

- 11.2** Fodd bynnag, gellid dadlau bod y canlyniad hwn yn groes i ddisgwyliad adroddiad Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol sy'n amlinellu'r angen i ddefnyddio adnoddau mewn modd mor effeithlon â phosibl (gweler pwynt 9.6).
- 11.3** Yn ogystal, dim ond un prif thema sy'n deillio o'r sylwadau ychwanegol na ellir ei phriodol i unrhyw rai o'r amcanion strategol, a oedd yn bwynt perthnasol a wnaed gan sawl un ar y pryd. Roedd hyn yng nghyswllt y pontydd a dymuniad ymatebwyr i weld naill ai mwy o wydnwch o ran y pontydd, adeiladu trydedd groesfan neu newidiadau i Bont Britannia yn ei ffurf bresennol.

12. Casgliad –

- 12.1.1 I grynhoi, gyda dros 2,500 o ymatebion ar draws y flwyddyn, credir y bu hwn yn ddull ymgysylltu ac ymgynghori cynhwysfawr gyda phreswylwyr, cynghorwyr, cymunedau, busnesau a phartneriaid, sydd wedi darparu barnau gan lawer o unigolion a sefydliadau.
- 12.1.2 Mae'r canfyddiadau uchod yn dangos bod dros 8 o bob 10 ymatebwr yn cytuno gyda'r blaenoriaethau strategol drafft. Ceir amryw farnau yng nghyswllt y mwyafrif o'r ffrydiau gwaith drafft. Bydd hyn yn helpu i fapio'r hyn y bydd y Cyngor yn ei flaenoriaethu dros y pum mlynedd nesaf, ac yn darparu sail dda ar gyfer gwneud penderfyniadau o ran yr hyn y dylai'r Cyngor ganolbwyntio arno ar hyn o bryd ac yn y dyfodol.
- 12.1.3 O safbwynt rhoi'r flaenoriaeth strategol yng nghyswllt yr Economi ar waith a ddylai'r Cyngor roi ystyriaeth bellach i bu'n a ydyw'n -
- Cynnwys plant, pobl ifanc a busnesau lleol wrth gynllunio cyfleoedd ar gyfer yr ynys ar hyn o bryd ac yn y dyfodol ym maes datblygu economaidd
 - Ymgymryd â chysylltiadau ystyrlon â busnesau lleol wrth ddatblygu cynlluniau economaidd ar gyfer yr ardal leol
 - Mabwysiadu targed atgyweirio ac aildddefnyddio i gymell economi gylchol o safbwynt ailgylchu
- 12.1.4 O safbwynt rhoi ei flaenoriaeth strategol a'i ffrydiau cysylltiedig o safbwynt Tai ar waith, a ddylai'r Cyngor roi rhagor o ystyriaeth i sut y mae'n -
- gweithio gyda chymdeithasau tai i rannu a gweithredu arferion arloesol
 - ystyried sut y gallant sicrhau gwaith adeiladu sy'n cynhyrchu dim gwastraff trwy eu harferion caffael
 - ystyried tai fel un o benderfynyddion ehangach iechyd
- 12.1.5 O safbwynt gwireddu ei flaenoriaeth o safbwynt yr Hinsawdd, argymhellir y dylid rhoi ystyriaeth berthnasol i'r mentrau a ganlyn, ac y dylai'r ffrydiau gwaith naill ai gael eu hychwanegu neu eu cynnwys o fewn cynlluniau datgarboneiddio i ddod –
- lleihau'r angen am adnoddau a defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon,
 - lleihau'r angen am ynni a defnyddio ynni'n fwy effeithlon,
 - blaenoriaethu cynlluniau teithio lleol a chynlluniau teithio llesol lleol
 - annog datblygiad cynlluniau ynni adnewyddadwy lleol

FFORDDIADWYEDD - CYNLLUN Y CYNGOR 2023-2028

Mae'r papur hwn wedi ei lunio i roi bras-olwg o fforddiadwyedd cynllun gweithredu Cynllun y Cyngor gan gydnabod ffynonellau ariannol yr amcanion strategol a'r risgiau cysylltiedig.

CRYNODEB

- Mae Cynllun Y Cyngor yn adnabod 6 Amcan bydd y Cyngor am ei gyflawni o fewn y Pum mlynedd nesaf. Mae **57** o weithredoedd lefel uchel wedi ei adnabod i alluogi'r Cyngor i gyflawni'r amcanion hyn.
- Dim ond **9/57 (16%)** o'r gweithredoedd sydd yn cael ei cyflawni gan ddefnyddio cyllid craidd y Cyngor yn unig.
- Mae Cyllideb Craidd y Cyngor hefyd yn cyfrannu tuag at **32/57 (56%)** o weithgareddau eraill sydd wedi ei adnabod yn yr Cynllun, ond mae ffynonellau cyllid arall hefyd yn sybsydeiddio y gweithgareddau hyn. O'r 32 o'r gweithgareddau hyn, mae cyllid grant yn cyfrannu tuag at 29 (91%) ohonynt.
- Mae **10/57 (17%)** o'r gweithredoedd yn cael ei cyllido trwy gyllid grant yn unig.
- Tra bod y **6/57 (11%)** sydd yn weddill, yn cael ei gyllido drwy gyfuniad o Grantiau, a ffynonellau cyllid arall, er enghraifft y Cyfrif Refeniw Tai, a ffynonellau eraill o gyllid allanol.

Mae cyllid grant felly yn cyfrannu tuag at 45/57 (79%) o'r gweithredoedd.

Gwelwch isod y dadansoddiad ar lefel yr Amcanion unigol:

AMCAN 1 – GOFAL CYMDEITHASOL, IECHYD A LLESIANT – DARPARU GWASANAETH I DRIGOLION PAN BOD ANGEN

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	1	8%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	9*	69%
Cyllid grant yn unig	3	23%
Cyfanswm	13	100%

*O'r 9 o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 9/9 (100%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 12/13 (92%) o'r gweithredoedd hyn.

AMCAN 2 – ADDYSG – SICRHAU SYSTEM ADDAS AR GYFER Y GENHEDLAETH HON A CENEDLAETHAU'R DYFODOL.

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	2	22%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	7*	78%
Cyfanswm	9	100%

*O'r 7 o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 7/7 (100%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 7/9 (78%) o'r gweithredoedd hyn.

AMCAN 3 – TAI – SICRHAU BOD GAN PAWB YR HAWL I ALW RHYWLE ADREF.

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	2	20%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	3*	30%
Cyllid grant yn unig	1	10%
Cyllid Grant a ffynhonnell cyllid arall er enghraifft Cronfa Refeniw Tai / ffynhonnell cyllid allanol arall	4	40%
Cyfanswm	10	100%

*O'r 3 o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 3/3 (100%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 8/10 (80%) o'r gweithredoedd hyn.

AMCAN 4 – ECONOMI – SICRHAU CYFLEOEDD I DDTBLYGU ECONOMI'R YNYS.

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	1	8%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	6*	46%
Cyllid grant yn unig	5	38%
Cyllid Grant a ffynhonnell cyllid arall er enghraifft Cronfa Refeniw Tai / ffynhonnell cyllid allanol arall	1	8%
Cyfanswm	13	100%

*O'r 6 o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 4/6 (67%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 10/13 (77%) o'r gweithredoedd hyn.

AMCAN 5 – HINSAWDD – BLAENORIAETHU'R AGENDA DATGARBONEIDDIO AR DRAWS Y CYNGOR

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	1	14%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	5*	72%
Cyllid Grant a ffynhonnell cyllid arall er enghraifft Cronfa Refeniw Tai / ffynhonnell cyllid allanol arall	1	14%
Cyfanswm	7	100%

*O'r 5 o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 5/5 (100%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 6/7 (86%) o'r gweithredoedd hyn.

AMCAN 6 – CYMRAEG

Gweithredoedd sydd yn cael ei cyllido trwy:	Nifer	Canran
Cyllid craidd y Cyngor yn unig	2	40%
Cyllid Craidd a ffynhonnell arall	2*	40%
Cyllid grant yn unig	1	20%
Cyfanswm	5	100%

*O'r 2 weithred sydd yn cael ei cyllido drwy gyllid craidd a ffynhonnell arall, mae grantiau yn cyfrannu tuag at 2/2 (100%) o'r gweithgareddau hyn.

Mae grantiau felly yn cyfrannu tuag at 3/5 (60%) o'r gweithredoedd hyn.

DIWEDDGLO

Tra bod cyllideb craidd y Cyngor yn cyfrannu tuag at mwyaf (72%) o'r gweithredoedd sydd yn cael ei adnabod o fewn Cynllun Y Cyngor, mae cyllid grant hefyd yn cyfrannu tuag at nifer sylweddol ohonynt (79%). Mae Cyllid grant yn arferol yn gyllid sydd yn cael ei ddarparu am gyfnod penodol. O ganlyniad, nid oes sicrwydd bod y cyllid am barhau tu hwnt i'r cyfnod penodol hwnnw. Mae hynny yn amlygu risg i'r ffynonellau sydd yn cyllido rhai o'r gweithredoedd (yn llawn neu'n rhannol) ddod i ben, ac o ganlyniad gall hyn gael effaith ar allu'r cyngor i gyflawni'r amcanion sydd wedi ei adnabod.

Mae'r canran o weithredoedd sydd yn cael ei cyllido (yn rhannol neu'n llawn) drwy grant yn amrywio rhwng 60% i 92% fesul amcan.

Yr Amcanion sydd gyda fwyaf o weithredoedd yn cael ei gyllido trwy grant ydi:

Amcan 1 – Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Llesiant – Mae cyllid grant yn cyfrannu tuag at 92% o'r gweithredoedd, gyda 23% o'r gweithredoedd yn cael ei cyllido trwy gyllid grant yn unig.

Amcan 4 – Economi – Mae Cyllid grant yn cyfrannu tuag at 77% o'r gweithredoedd, gyda 38% o'r gweithredoedd yn cael ei cyllido trwy gyllid grant yn unig.

Amcan 5 – Hinsawdd - Mae Cyllid grant yn cyfrannu tuag at 86% o'r gweithredoedd.

ATODIAD 1

Dyma **enghreiffiau** o'r math o grantiau sydd wedi ei adnabod, fydd yn cefnogi gwireddu rhai o'r amcanion (nid yw'n rhestr gyflawn):

- Y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Ysgolion Bro
- Tlodi Bwyd
- Mannau Cynnes
- Tanwydd Gaeaf
- Costau Byw
- Cinio Ysgol am Ddim
- Cymunedau Cyfeillgar i Oed
- Cronfa Tai gyda Gofal
- Cronfa Unigrwydd ac Arwahanrwydd
- Cronfa Seibiant
- Digartrefedd Ieuenctid
- Grant Diogelwch Cymunedol
- Strydoedd Diogel
- TRAC
- Mon Ymlaen CRF
- Iechyd Meddwl a Llesiant Emosiynol
- Cymunedau Dysgu Cynaliadwy
- Grant Addysg Awdurdod Lleol
- Cyfalaf Cynnal a Chadw – Ysgolion
- Ôl 16
- Trochi
- Tai Cymdeithasol
- Tai i Gartrefi
- Swyddfa Gartref
- Rheoli Gwastraff Cynaliadwy
- Economi Gylchol
- Deddf Rheoli Dŵr
- Grantiau Trafnidiaeth
- Lwfans Atgyweiriadau Mawr
- Grant Gwella Addysg
- Arfor 2